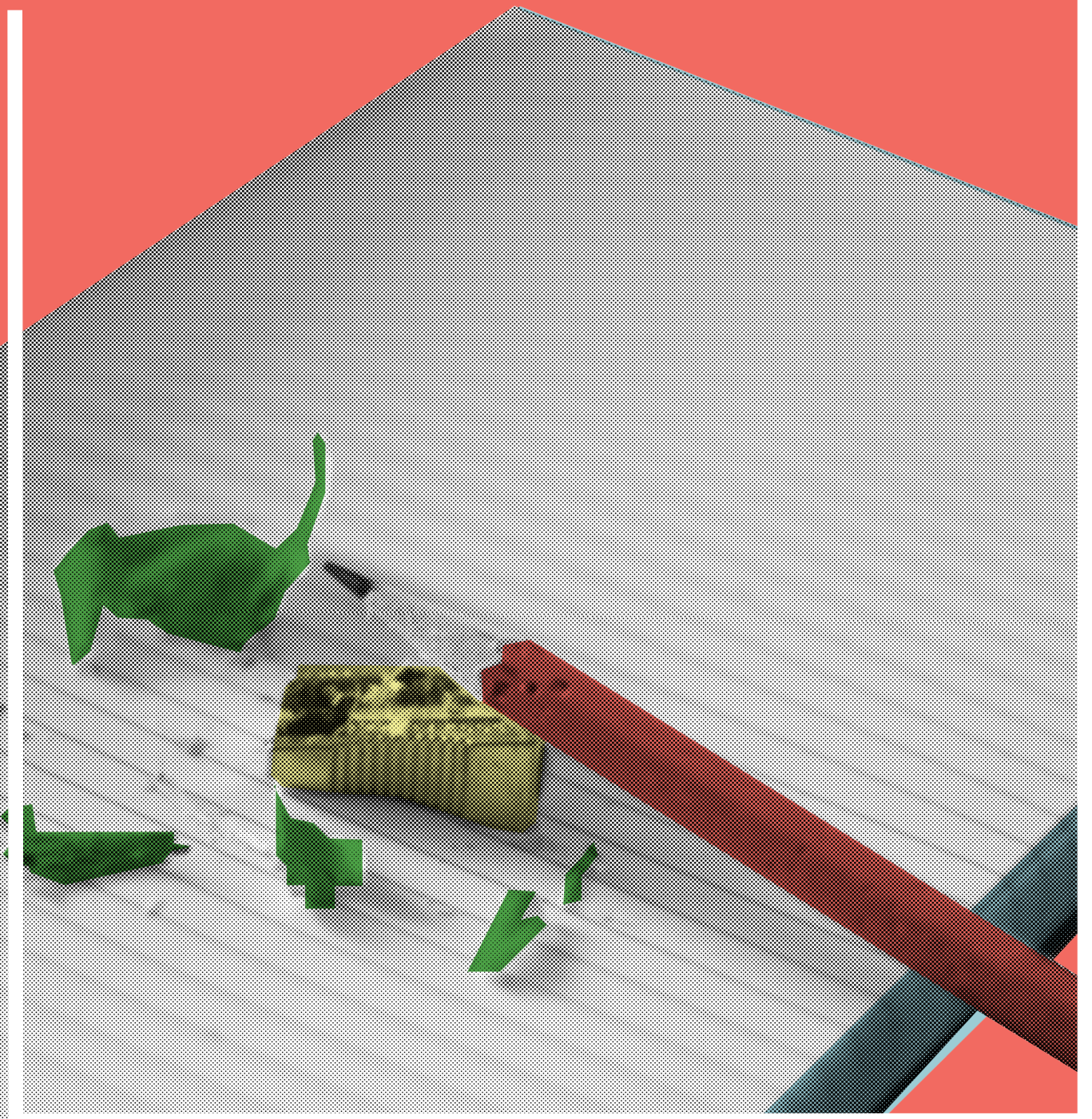


SKRIFTLIG BERETNING 2019



Indhold

Forord	4
OK18-forløbet på det offentlige område	7
Ny Start og lokale arbejdstidsaftaler	13
Lærerprofession og skole	19
Folkeskolens udvikling	23
Fællesskab og udvikling i fagbevægelsen	29
Arbejds miljø	35
Internationale forhold	39
Fagbladet Folkeskolen	43
Økonomi	46



Kolofon

Udgivet af: Danmarks Lærerforening, september 2019
Design: Bydsted.nu

1

Forord

Nye muligheder på mange fronter

Den offentlige sektor har gennem årtier været hærget af tankerne bag New Public Management, hvor stram økonomisk styring er blevet kombineret med banale output-målinger, som har haft ingen eller meget begrænset relation til, hvad det er for opgaver, den offentlige sektor er til for at løse. Det gælder for alle de områder, hvor medlemmer af Danmarks Lærerforening er ansat. Bunden blev som bekendt nået med Lov 409 i 2013.

Danmarks Lærerforenings svar har været at insistere på, at værdien af medlemmernes arbejde ikke blot kan sættes ind i forsimplede skemaer og regneark. Og så har svaret været et stærkt og demokratisk sammenhold i foreningen ud fra den fælles erkendelse, at vi kun opnår fremskridt, hvis vi formår at stå sammen.

Det har været en lang og vedholdende kamp for at genvinde indflydelse på udviklingen. Og den er foregået på alle niveauer. Vi har fortsat det brede politiske samarbejde med politikerne på Christiansborg. Vi har i kommune efter kommune opnået aftaler, som stiller medlemmerne bedre. Og på den enkelte arbejdsplads har vi gennem den involverende fagforening arbejdet for at give medlemmerne værktøjer, der gør, at de sammen kan opnå bedre rammer for det daglige arbejde. De seneste år er vores indsats heldigvis begyndt at bære frugt, og vi oplever konturerne af nye fremskridt på flere områder. Men vi oplever samtidig, at den stramme offentlige økonomi er en stadig større udfordring.

Det forlig om folkeskoleloven, som blev vedtaget i maj 2019, bygger i langt højere grad end før på en anerkendelse af lærernes afgørende betydning for undervisningens kvalitet. Og det er eksplicit formuleret, at man fra politisk side ønsker større didaktisk frihed, hvor lærernes professionelle dømmekraft styrkes.

Med Ny Start som en central del af OK18 blev der sendt et klart signal fra parterne om at intensivere det lokale samarbejde. Det har ført til, at der nu er aftaler og fælles forståelser i 83 af landets kommuner. Arbejdet med professionel kapital har mange steder åbnet døre, der før har været lukkede, for et lokalt samarbejde. Danmarks Lærerforenings kredse har gjort et kolossalt arbejde for at sikre medlemmerne bedre vilkår og for at understøtte intentionerne i OK18. Dermed er vi kommet nærmere den målsætning, som blev besluttet



på vores ekstraordinære kongres i juni 2018:
At alle medlemmer skal opleve forbedringer af
deres arbejdssituation som følge af OK18.

Vores fælles indsats handler ikke blot om at
skrue tiden tilbage. Vi skal udvikle nye svar på
nye udfordringer. Arbejdet med professionel
kapital, "Involverende fagforening" og "Er vi
gearet til fremtiden?", skal sikre os relevante
svar på fremtidens udfordringer. Det gælder
uanset, om man er ansat i folkeskolen eller
en anden arbejdsplads, hvor medlemmer af
Danmarks Lærerforening har deres daglige
virke.

Danmarks Lærerforenings skriftlige beretning
ser bagud. På hvad vi HAR gjort. Vi har åbnet
døre og opnået indflydelse, som vi fremover
skal forstå at bruge til fordel for medlemmerne.
Vi står foran store udfordringer. Det gælder
ikke mindst i forhold til periodeforhandlingerne,
der tager afsæt i Lærerkommissionens
anbefalinger, der som planlagt vil blive
offentliggjort i december. Vi står med et klart
bedre udgangspunkt end i 2015 og 2018. En klar
kompasretning, vedholdenhed og sammenhold
er nøgleordene i det fortsatte arbejde. Det
opnår vi gennem en stærk og levende Danmarks
Lærerforening bygget på fællesskab og
solidaritet.



Anders Bondo Christensen,
formand for Danmarks Lærerforening

2



OK18-forløbet på det offentlige område



Optakt til OK18

Ved OK15 afviste arbejdsgiverne meget stålsat at indgå bindende aftaler om arbejdstid. Efter forhandlingernes afslutning gik foreningen derfor med det samme i gang med at forberede OK18. Formålet var at opnå større forståelse og genklang for lærernes situation, når lærernes arbejdstid igen skulle forhandles ved OK18.

For at skabe forståelse i hele fagbevægelsen om konsekvensen af lovindgrebet i 2013 tog foreningen en række initiativer for at sætte fokus på, at lærerne ikke havde aftalte vilkår om arbejdstid som alle andre lønmodtagere. Et af de initiativer var, at formanden holdt en række møder med formænd for andre lønmodtagerorganisationer på både det offentlige og det private område. De andre organisationer anerkendte, at lærerne havde en væsentlig ringere regulering af deres arbejdstid end andre offentligt ansatte. Og at det, lærerne havde været udsat for, også kunne ske for andre faggrupper.

Et andet initiativ var, at foreningen fik sat "lærernes arbejdstid" på dagsordenen på flere tværgående konferencer om de kommende OK18-forhandlinger. Det lykkedes med initiativerne i udstrakt grad at vinde forståelse for, at de arbejdstidsvilkår, der var dikteret med Lov 409, var betydelig ringere og havde en væsentlig lavere værdi for lærerne end de arbejdstidsvilkår, der gælder på det øvrige arbejdsmarked. F.eks. vakte det opsigt hos de øvrige faglige organisationer, at de centrale arbejdsgiverparter på LCs område meget stærkt frarådede de lokale arbejdsgivere at indgå lokalaftaler. På de fleste organisationsområder er lokalaftaler om arbejdstid et bærende element. Det virkede også uhørt hos de øvrige organisationer, at årsnormen på undervisningsområdet betyder, at overarbejde først bliver kompenseret op til et helt år efter, at lærerne har præsteret overarbejdet.

Kravopstilling

Internt i Danmarks Lærerforening lød det formelle startskud til at opstille krav til OK18 med en kredsformandskonference den 20.-21. marts 2017. Inden da havde både hovedstyrelsen og overenskomstudvalget allerede arbejdet med mulige OK18-temaer. Foreningens arbejde på alle niveauer resulterede i en strategi om at åbne for flere mulige veje til at opnå et godt resultat om arbejdstid.

Også andre emner som f.eks. løn, reguleringsordning, kompetenceudvikling,

ansættelsesvilkår (f.eks. "at holde til et helt arbejdsliv") og bedre vilkår for de mindre medlemsgrupper blev i denne fase behandlet i hovedstyrelsen og overenskomstudvalget.

Hovedstyrelsens forslag til overenskomstkrav blev udsendt til kredsene og de faglige foreninger medio april 2017, hvorefter kredsene i perioden indtil slutningen af maj 2017 havde mulighed for at inddrage medlemmer og tillidsrepræsentanter i en debat om foreningens krav. I denne periode indbød foreningen også til møder med tillidsrepræsentanterne for de mindre medlemsgrupper. Med udgangspunkt i tilbagemeldingerne fra kredsene, TR- og medlemsmøderne vedtog hovedstyrelsen forslag til OK-krav, som blev behandlet og godkendt på kongressen medio oktober 2017.

Forhandlinger og sammenbrud

Overenskomstforhandlingerne blev formelt indledt den 12. december 2017 med udveksling af krav med KL og Danske Regioner. Udvekslingen af krav på det statslige område skete den 15. december 2017. Samtidig meddelte lønmodtagerorganisationerne på hele det offentlige arbejdsmarked, at organisationerne ikke ville sætte gang i deres egne forhandlinger, før der foregik "reelle forhandlinger" om lærernes arbejdstid. Udmeldingen var i høj grad resultat af foreningens indsats i overenskomstperioden. Dette var første skridt ind i den fælles musketér-ed, som skulle vise sig at vare til langt ind i forhandlingerne i Forligsinstitutionen.

Selv om det formelle startskud for forhandlingerne var den 12. december 2017, var LC og foreningen allerede i gang med at drøfte arbejdstid. LC havde inviteret den politiske top i KL til et politisk møde om arbejdstid allerede den 4. december 2017, og den 13. december 2017 holdt LC og foreningen den første forhandling om arbejdstid med KL.

I perioden, der fulgte, holdt LC og KL mange møder om arbejdstid. Den 22. januar 2018 konstaterede LC, at der var tale om reelle forhandlinger om lærernes arbejdstid. Konstateringen skulle bl.a. ses i lyset af et pres fra flere organisationer for at komme i gang med forhandlingerne. Forhandlingsfællesskabet og de øvrige organisationer indledte derfor forhandlinger på det kommunale og regionale område.

Sideløbende med forhandlingerne i januar/februar 2018 inviterede foreningen til regionale medlemsmøder 14 steder i landet, hvor formanden, næstformanden og formanden for

overenskomststudvalget tegnede et billede af de udfordringer og scenarier, der på det tidspunkt var i forhandlingerne. Over 10.000 medlemmer deltog.

Den 10. februar 2018 ønskede arbejdsgiverne en "tænkepause", hvilket formanden orienterede medlemmerne om via et formandsbrev og en formandsvideo. Forhandlingerne blev senere genoptaget. Den 23. februar 2018 brød forhandlingerne på statens område sammen, og det samme skete den 26. februar 2018 på det kommunale område. I hele den periode blev der løbende indkaldt til hovedstyrelsesmøder og kredsformandsmøder for at orientere om den aktuelle situation i forhandlingerne.

Efter sammenbruddet overgik overenskomstforhandlingerne på hele det offentlige område til Forligsinstitutionen. Når Forligsinstitutionen overtager forhandlingerne, betyder det, at fokus rettes mod meget få temaer, som anses for at være de egentlige knaster. Overgangen betød endvidere, at indholdet i forhandlingerne blev omfattet af en særlig tavshedspligt, hvilket gjorde, at LC og foreningen ikke længere kunne orientere om forhandlingerne i samme omfang som tidligere. Hovedstyrelsen blev under forhandlingerne hyppigt indkaldt for at drøfte den aktuelle forhandlingssituation indenfor de begrænsninger, tavshedspligten satte.

Forhandlingerne i forligsen

Det var historisk, at forhandlingerne på alle tre offentlige områder – staten, kommunerne og regionerne – overgik til Forligsinstitutionen – eller "forligsen", som den hurtigt blev kaldt i den offentlige debat. At forhandlingerne overgik til forligsen betød som nævnt, at antallet af temaer, som reelt var til forhandling, blev snævret kraftigt ind. De tre temaer, som også før forligsen havde været de afgørende temaer på tværs af alle offentlige områder, var også omdrejningspunktet for forhandlingerne i forligsen: parallel lønudvikling med den private sektor, den betalte spisepause og lærernes arbejdstid. Disse tre temaer var med til at binde alle organisationer sammen i en fælles musketér-ed – en musketér-ed, som hurtigt fik det fælles slogan "En løsning for alle".

Den 27. februar 2018 besluttede hovedstyrelsen, at man i lighed med 2013 ville oprette en pulje til støtte for kredsens OK18-aktiviteter. Puljen var i første omgang på fem mio. kr., og rammen blev senere forhøjet. Kriterierne for aktiviteterne var, at de skulle flugte med foreningens kommunikationsstrategi, ville skabe gennemslagskraft i medierne, skulle have

positive effekt hos politikere/forvaltning, og at de kunne skabe lokal goodwill hos forældrene. Puljen afstedkom et væld af aktiviteter både lokalt og (senere i forløbet) foran Forligsinstitutionen.

Den 6. marts 2018 trådte foreningen gennem porten på Sankt Annæ Plads og gik til de første forhandlinger med forligsmanden og KL med den klare tilgang, at en konflikt ville have alvorlige følger for folkeskolen. En central arbejdstidsaftale ville medvirke til at løse de massive rekrutteringsudfordringer på skolerne og understøtte rammerne for undervisning af høj kvalitet. Foreningen ønskede en arbejdstidsaftale af samme værdi som de arbejdstidsaftaler, der gjaldt for andre kommunalt ansatte – og en arbejdstidsaftale der skabte en balance mellem ledelsens ret og pligt til at lede og fordele arbejdet og lærernes behov for aftalte rammer i deres arbejdsliv.

I marts og april indkaldte forligsmanden på skift Forhandlingsfællesskabet, CFU og LC til forhandlinger på det statslige, regionale og kommunale område. Lærernes arbejdstid var et forhandlingstema på alle områder, og foreningen var derfor til stede ved alle forhandlingerne. Det var dog på KL-bordet, at forhandlingerne om lærernes arbejdstid fyldte mest.

På arbejdsgiversiden blev der koordineret tæt på tværs af de offentlige områder. Der foregik en ekstremt stram styring af forløbet, og Moderniseringsstyrelsen og Finansministeriet havde det sidste ord.

Den 22. marts 2018 afholdt alle faglige organisationer på hele det offentlige område et TR-stormøde i Fredericia. Signalet fra mødet var "En løsning for alle." Organisationerne var fast besluttede på, at de tre krav skulle indfries:

- En lønudvikling på lige fod med de privatansatte.
- At aftalen om den betalte spisepause blev respekteret.
- At der var vilje til at indgå en aftale om arbejdstid med alle, også lærerne.

Mødet i Fredericia var historisk og et stærkt signal til arbejdsgiverne om fortsat sammenhold mellem alle faggrupper på det offentlige område.

Alt imens forhandlingerne foregik bag lukkede døre og var underlagt forligsmandslovens tavshedspligt, var gadebilledet på Sankt Annæ Plads præget af alt andet end tavshed. Dag

for dag mødte stadig flere medlemmer fra foreningen og fra mange andre organisationer op. Med sang og musik, plakater og skilte, tøj og udstyr skabte de så stærkt et fællesskab, at det kunne mærkes langt inde i bygningen. Man kan ikke overvurdere betydningen af de mange aktiviteter. Det var et helt afgørende rygstød for alle forhandlere at opleve den store opbakning og det store engagement døgnet rundt under hele det langstrakte forhandlingsforløb i forligsen.

Den tavshedspligt, der trådte i kraft i det øjeblik, forhandlingerne overgik til forligsen, begrænsede muligheden for at holde foreningens medlemmer orienteret om situationen. Det var ikke længere muligt at informere og inddrage medlemmer, tillidsrepræsentanter og kredse på samme måde som i de indledende forhandlinger. Det gjorde det svært for medlemmerne at følge udviklingen, og det var helt naturligt en kilde til frustration blandt nogle af medlemmerne. En større afstand mellem forhandlerne og medlemmerne er et vilkår i forligsen, som foreningen skal være forberedt på, hvis der igen opstår risiko for, at forhandlingerne ender dér.

I løbet af april skete der det, at Forhandlingsfællesskabet blev inddraget i forhandlingerne om lærernes arbejdstid. Musketér-eden betød, at der enten kom en løsning for alle – på de tre temaer: lærernes arbejdstid, den betalte spisepause og en lønudvikling parallelt med det private område – eller, at der ingen løsning blev men derimod en konflikt.

Forligsmanden valgte at udskyde den varslede konflikt, og forhandlingerne fortsatte i løbet af april. Stemningen på Sankt Annæ Plads var intens. Forligsen lagde hus til op mod 100 forhandlere, som døgnet rundt arbejdede hårdt for at finde løsninger og opnå forlig. Foreningen var klar til at gå i konflikt, hvis det skulle vise sig nødvendigt. Alle forberedelserne blev gjort. De kredse og tillidsrepræsentanter, som var blevet udpeget til konflikt, forberedte lokale initiativer og happenings, og de øvrige kredse forberedte støtteaktioner. Der er grund til at sende en stor tak for det store engagement i den periode.

Forlig

Den 27. april 2018 blev der indgået forlig på det kommunale område, herunder på LC-området, og dagen efter var der forlig på det statslige område, herunder LC-området. Konflikten blev afblæst, og det lykkedes i organisationsforhandlingerne at opnå en række ønskede forbedringer.

Det lykkedes ikke at opnå en forhandlet arbejdstidsaftale for ansatte på Lov 409-områderne. I stedet indeholdt aftalen en bestemmelse om periodeforhandling om arbejdstid på baggrund af anbefalinger fra en uvildig kommission. Et resultat, der umiddelbart skabte betydelig skuffelse blandt en stor del af medlemmerne. Hovedstyrelsens analyse var, at en konflikt med udgangspunkt i spørgsmålet om arbejdstid ikke ville føre til en forbedring af arbejdsvilkårene. Tværtimod var der en alvorlig risiko for, at en konflikt ville cementere bestemmelserne i Lov 409 og samtidig gøre det vanskeligere at sikre bedre vilkår fremover. Foreningens medlemmer blev orienteret om disse overvejelser i et medlemsbrev den 8. maj 2018.

Aftalen omfattede endvidere:

- at etablere et samarbejde mellem parterne om en Ny Start
- en målsætning om, at der er et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem TR og ledelsen
- at ledelsen eller TR i tilfælde af, at samarbejdet ikke fungerer på skolen, kan søge bistand hos de centrale overenskomstparter
- at leder og tillidsrepræsentant forud for skoleåret drøfter, hvordan planlægning af skoleåret foregår på skolen, herunder hvordan skolen kan strukturere dialogen om opgaveoversigten
- en forbedret afregning for læreres deltagelse på lejrskoler
- en fælles tilkendegivelse om muligheden for at indgå lokalaftaler

På det generelle område indeholdt forligene på det kommunale og regionale område bl.a.:

- generelle lønstigninger
- en reguleringsordning uden privatlønsværn
- fælles forpligtelser om lærernes arbejdstid
- håndtering af spisepause
- nye ferieaftaler
- forbedring af aftalen om fravær af familiemæssige årsager

Desuden blev foreningens prioriterede lønkrav for mindre medlemsgrupper opnået i foreningens forhandlinger med KL, herunder:

- lønforbedring til børnehaveklasseledere
- central kvalifikationsløn efter fire års beskæftigelse til konsulenter og skolepsykologer
- central funktionsløn til UU-vejledere
- central kvalifikationsløn efter fire års beskæftigelse til professionsbachelorer i ernæring og sundhed

Andre resultater på det kommunale område omfattede:

- overenskomstdækning af selvstændige kommunale STU-institutioner
- skal-tillæg til børnehaveklasseledere, der vejleder pædagogstuderende i praktik
- fritvalgs-tillægget forhøjes til 0,83 pct.
- Gruppelivsforsikringen forbedres

Det regionale forlig afspejlede som sædvanlig det kommunale forlig under hensyntagen til de forskelle, der er mellem det regionale og det kommunale område.

På det statslige område blev der ikke afsat megen tid til organisationsforhandlingerne fra Moderniseringsstyrelsens side, hvilket alle statslige forlig også bærer præg af.

På det generelle område indeholdt CFU-forliget bl.a.:

- generelle lønstigninger
- en reguleringsordning uden privatlønsværn
- fælles forpligtelser om lærernes arbejdstid
- håndtering af spisepause
- ny ferieaftale
- forbedring af aftalen om fravær af familiemæssige årsager
- fokus på individuel kompetencegivende kompetenceudvikling
- udvikling og tilbud om frivillig lederuddannelse om at skabe et godt psykisk arbejdsmiljø

Moderniseringsstyrelsens fortolkning af aftalen om betalt spisepause har resulteret i, at CFU har rejst en sag mod Moderniseringsstyrelsen. Det er helt uholdbart, at Moderniseringsstyrelsen ikke agerer som en troværdig aftalepart.

Resultaterne på de enkelte organisationsaftaler

varierede, men omfattede som udgangspunkt:

- en procentforhøjelse af basislønnen,
- en forhøjelse eller indførelse af et tillæg eller
- en forhøjelse af pensionsprocenten.

For frie fagskoler og frie grundskoler blev der aftalt et periodeprojekt om lokal løn. Parterne skal understøtte anvendelsen af lokalløn og skal i overenskomstperioden drøfte en forenkling af det eksisterende lønsystem.

Det var ikke muligt at opnå en forhandlet arbejdstidsaftale for ansatte på Lov 409-områderne i staten. Moderniseringsstyrelsen og CFU/LC blev ved OK18 enige om:

- at det er muligt at indgå lokale arbejdstidsaftaler.
- at det er en målsætning, at der er et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem TR og ledelsen.
- at ledelsen eller TR i tilfælde af, at samarbejdet ikke fungerer på skolen/ institutionen, kan søge bistand hos de centrale overenskomstparter.
- at leder og tillidsrepræsentant forud for skoleåret drøfter, hvordan planlægning af skoleåret foregår på skolen, herunder hvordan skolen kan strukturere dialogen om opgaveoversigten.
- at Moderniseringsstyrelsen og LC er enige om at optage forhandlinger om arbejdstid, hvis der indgås en arbejdstidsaftale på det kommunale område. Parterne er samtidig enige om, at den arbejdstidsaftale, som de centrale parter måtte indgå ved OK21 på Lov 409-områderne i staten, skal kunne rumme, at der i staten er mange forskellige skoleformer.

FGU

Som konsekvens af Folketingets beslutning om at etablere nye fælles grunduddannelser – FGU – på nyetablerede FGU-institutioner pr. 1. august 2019 modtog flere medlemmer på SOSU-skolerne et varsel fra arbejdsgiverne om at blive forflyttet eller virksomhedsoverdraget til de nye FGU-institutioner pr. 1. august 2019. Samlet set er op mod 2.000 medarbejdere fra statslige skoler og institutioner blevet varslet forflyttet til de nye FGU-institutioner. Det er en af de største omlægninger på det statslige område siden regeringens udflytning

af statslige arbejdspladser som led i "Bedre balance I og II".

I lang tid var der usikkerhed om, hvilke løn- og ansættelsesvilkår SOSU-lærerne ville blive omfattet af efter overflytningen, men i maj 2019 lykkedes det LC og Moderniseringsstyrelsen at blive enige om en ny overenskomst for lærere og konsulenter på FGU-institutionerne. Den nye overenskomst indebærer bl.a. en lønsikring og fastholdelse af et undervisningstillæg.

3

Ny Start og lokale arbejdstidsaftaler



Ny Start-aftalen

Som del af det samlede forlig om arbejdstid ved OK18 aftalte LC og KL et Ny Start-samarbejde. Formålet med samarbejdet er at understøtte en positiv udvikling af folkeskolen og øvrige undervisningsområder og sikre undervisning af høj kvalitet. Med aftalen om Ny Start sendte de to centrale parter et tydeligt signal til hinanden og til omverdenen om, at der skal ske ændringer i den måde, samarbejdet om folkeskolen og de øvrige underviserområder har fungeret på de senere år. Ny Start er også forberedelsen til, at Lærerkommissionen kommer med sine anbefalinger og til de periodeforhandlinger, der starter kort efter. Ny Start skal så at sige "gøde jorden" og sikre et nyt og bedre samarbejds-klima, når forhandlingerne starter næste gang. I juni 2018 vedtog foreningens ekstraordinære kongres, at alle medlemmer af foreningen skal opleve forbedringer af deres arbejdssituation som følge af OK18, og at foreningen derfor på alle niveauer skal understøtte Ny Start-samarbejdet. Som opfølgning på kongresvedtagelsen besluttede hovedstyrelsen på sit efterfølgende møde at afsætte 50.000 kr. til alle lokale kredse til brug for særlige aktiviteter, der kan understøtte det lokale Ny Start-samarbejde. Desuden besluttede hovedstyrelsen at afsætte en særlig pulje på 10 mio. kr., som kredsene kan søge midler fra til brug for konkrete lokale aktiviteter, der har til formål at modvirke en konflikts opståen i forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2021.

For at skabe sammenhæng mellem indsatserne på de forskellige niveauer i foreningen og for at give mulighed for gensidig inspiration afholdt foreningen i august 2018 en kredsformands/næstformandskonference i Kolding. Deltagerne fik bl.a. oplæg af forsker Helle Hein og Børne- og Ungechef Rasmus Andreassen og deltog i tre workshopper om "Det lokale arbejde med arbejdstid", "Professionel kapital" og "Styring og udvikling af folkeskolen".

Samarbejdet om Ny Start trådte formelt i kraft i januar 2019 og har i en lang række kredse givet anledning til fornyede og forbedrede muligheder for samarbejde med kommunerne.

Der er iværksat en lang række forskelligartede samarbejder, herunder tiltag initieret af kredsene for midler fra den ovenfor omtalte Ny Start-pulje. De lokale tiltag retter sig i høj grad mod at styrke samarbejdet med forvaltningen og skolelederne og ikke mindst skabe en større fælles forståelse af folkeskolernes og lærernes virkelighed. Der er både initiativer fra enkelte kredse og store samarbejdsprojekter, der

involverer flere kredse.

Af konkrete initiativer, der er bevilget midler til, kan nævnes følgende eksempler, der illustrerer variationen:

En kreds har i samarbejde med kommunen afholdt et seminar for kredsstyrelsen, tillidsrepræsentanter, skoleforvaltning og skoleledere med det formål at styrke den professionelle kapital og komme til en fælles forståelse for en retning for folkeskolerne i kommunen.

En anden kreds har afholdt temadag om Ny Start for at styrke samarbejdet mellem kreds og kommune og knytte AMR tættere hertil samt øge bevidstheden om professionel kapital.

En række kredse er gået sammen om at iværksætte et udviklingsarbejde vedrørende skoleårets organisering og samarbejdet mellem TR og skoleledelse.

I et forpligtende kredssamarbejde har man arrangeret en temadag om inklusionens dilemmaer for TR, AMR og ledelser for hver skole i de involverede kommuner samt kommunernes skolechefer.

Endelig kan nævnes et efteruddannelsesforløb for nyuddannede nyansatte lærere, som et forpligtende kredssamarbejde vil etablere i samarbejde med kommunen.

Foreningen deltog i januar 2019 på KLs Børne & Unge Topmøde med en politisk delegation bestående af forretningsudvalget samt syv medlemmer af hovedstyrelsen. Ny start skabte et positivt bagtæppe for topmødet. KL og foreningen delte en fælles Ny Start-stand, som blev bemanded af politikere og sekretariatsmedarbejdere fra de to organisationer. Foreningens forretningsudvalg havde sammen med politikere fra KLs Børne- og Undervisningsudvalg offentlige én-til-én-dialoger med hinanden, samtidig med at de inviterede mødedeltagerne til at stille spørgsmål og komme med input til Ny Start.

Centralt samarbejder foreningen og KL desuden om Ny Start under fire overordnede temaer: Viden i spil, Realisering af Fælles Mål lokalt, Dialog om skoleudvikling og Den gode skole.

- Viden i spil handler om at styrke samspillet mellem forskning og praksis. Her er fokus både rettet mod, hvordan man sikrer, at forskning formidles på en måde, som er tilgængelig og omsættelig i en skolekontekst, og mod, hvordan man sikrer, at der i vidensmiljøerne forskes i problemstillinger, som lærere og skoleledere

reelt savner svar på.

- Projektet om "Realisering af Fælles Mål" lokalt er en fortsættelse af det gode samarbejde, Danmarks Lærerforening har haft med KL, Undervisningsministeriet, Skolelederforeningen og Børne- og Kulturchefforeningen om implementeringen af lovændringen, der betød, at tusindvis af tidligere obligatoriske mål blev gjort vejledende. Her har foreningen arbejdet på at sikre, at der blev taget centrale tiltag i form af regionale møder, udarbejdelse af dialogmaterialer m.m. Parterne opfordrer til, at man i alle kommuner og på alle skoler drøfter, hvad intentionen om øgede lokale frihedsgrader betyder for skolerne og lærernes planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen. Projektet er langt fra i mål. Der er medlemmer, der oplever at være ansat i en kommune eller på en skole, hvor man forventer, at lærerne fortsætter, som om intet var sket. Derfor fortsætter arbejdet - nu i Ny Start-regi og med et fokus, der rykker endnu tættere på fagene, efter at de nye læseplaner er offentliggjort.

- I projektet "Dialog om skoleudvikling" arbejdes med nye og forbedrede måder at styre og lede skoler på. Projektet bygger videre på Fremfærdsprojektet "Styrket inddragelse af de fagprofessionelles viden, som Danmarks Lærerforening sammen med KL, Skolelederforeningen og BUPL stod bag". Dialog om skoleudvikling handler netop om, hvordan lærerne og deres valgte repræsentanter (tillidsrepræsentanter og kredsstyrelser) bedst inddrages, så beslutningerne i og om skolen kvalificeres. Projektet ser desuden på, hvordan centralt og kommunalt besluttede styringstiltag eventuelt kan erstattes af andre og mere hensigtsmæssige måder at styre skoler og skolevæsner på.

- I projektet "Den gode skole" har de to organisationer samlet input fra førende skoleforskere om, hvad der skal til for at skabe den gode skole og den gode undervisning. Med det som input arbejder KL og Danmarks Lærerforening på at formulere en fælles forståelse, som bl.a. kan bruges i de lokale drøftelser mellem lærere/kredse og ledere/kommuner.

Professionel kapital

Hovedstyrelsen besluttede i februar 2018 at bevilge 2,4 mio. kr. til at gennemføre projekter om professionel kapital i flest mulige kredse/kommuner. Projekterne skal afvikles i perioden 2018-2020.

Professionel kapital er en kortlægning af, under hvilke rammer lærerne bedst løser deres opgaver. Det er dermed en måde at beskrive, hvordan der skabes god undervisning med udgangspunkt i lærernes faglige og personlige kompetencer, samarbejdsklimaet på skolen og de rammer, lærerne har for at bruge deres professionelle dømmekraft i deres arbejde.

I august 2018 blev der på den tidligere omtalte konference i Kolding om resultatet af OK18 afholdt en workshop om professionel kapital, hvor foreningens tilbud til kredse og kommuner blev gennemgået for samtlige kredsformænd/næstformænd. I december 2018 blev der desuden via en kredsudsendelse orienteret om foreningens tilbud om afdækning af professionel kapital i kommuners skolevæsner. Parallelt hermed blev der på foreningens hjemmeside lanceret en række små videofilm, der hver for sig ud fra forskellige perspektiver - ekspert, skoleleder, skolechef, tillidsrepræsentant og kredsformand - fortæller, hvordan man konkret har arbejdet med professionel kapital lokalt.

Foreningens arbejde med kommunale forløb om professionel kapital blev iværksat før OK18, og hermed også inden Ny Start-samarbejdet blev beskrevet. I bilaget om periodeforhandling i OK18-aftalen fremgår det:

"Kommissionsformanden skal på baggrund af nedenstående afdækninger fremlægge anbefalinger og forslag til løsninger med det formål at skabe størst mulig kvalitet i undervisningen, understøtte et godt arbejdsmiljø og styrke den professionelle kapital."

Professionel kapital er nævnt ikke mindre end fire gange i det samlede forlig, som et af de fundament, kommissionen skal arbejde efter. Det er, så vidt det vides, første gang, begrebet professionel kapital indgår i et officielt dokument.

Fra foråret 2018 og til dags dato har sekretariatet ud over de to pilotkommuner Køge Kommune og Morsø Kommune fået henvendelser fra yderligere 20 kredse/kommuner. Blandt disse er der igangsat eller truffet aftale om forløb og om professionel kapital i 11 kommuner. Samtlige 11 forløb i kommunerne vil være afviklet inden udgangen af januar 2020. Herudover har otte kommuner og kredse tilkendegivet, at de er meget interesserede, og at de vil vende tilbage snarest muligt. Fælles for alle henvendelser er, at det er kredsene, der på vegne af kommune og kreds har henvendt sig til sekretariatet.

Samlet set vil sekretariatet have afdækket professionel kapital på 228 skoler og sendt spørgeskemaer ud til ca. 9.000 lærere og børnehaveklasseledere.

Erfaringerne fra de talrige forløb om professionel kapital i kommunerne viser mange positive effekter. Fra flere kredse er meldingen, at arbejdet med professionel kapital har "sparket døre ind" hos kommunerne og åbnet vejen for at tale arbejdstid - og nogle steder ligefrem mundet ud i aftaler om arbejdstid. I flere kredse er professionel kapital skrevet ind i forordet til den lokale arbejdstidsaftale. Kredsene og kommunerne har i de tilfælde fulgt det spor, der er lagt i Ny Start-samarbejdet og beskrivelsen af kommissionens arbejde.

Ny Start og lokale arbejdstidsaftaler

Foreningen har på alle niveauer fulgt op på aftalen om Ny Start. I mange kommuner har de centrale parter fornyede samarbejde og anerkendelse af muligheden for at indgå lokale arbejdstidsaftaler betydet, at kommuner og kredse har optaget forhandlinger af eksisterende eller nye lokale arbejdstidsaftaler. Ny Start-samarbejdet har også sat gang i flere lokale, fælles initiativer til at styrke folkeskolen og højne kvaliteten i undervisningen. Budskabet om, at det er et mål for de centrale parter, at der er et tæt og tillidsfuldt samarbejde mellem skoleleder og tillidsrepræsentant, har haft betydning på mange skoler og i mange kommuner. Det samme gælder de centrale parter enighed om, at skoleleder og tillidsrepræsentant forud for skoleåret drøfter, hvordan planlægningen af skoleåret foregår på skolen, og hvordan skolen kan tilrettelægge en god dialog om opgaveoversigten.

Det strategiske arbejde med arbejdstid indebærer, at foreningen kun indgår lokale arbejdstidsaftaler, hvis de giver bedre arbejdsvilkår end Lov 409. Kredsene har i samarbejde med tillidsrepræsentanter, sekretariatet og politiske udvalg gjort et meget stort arbejde for at forbedre hver enkelt lærers arbejdsliv ved at indgå lokale aftaler, fælles forståelser eller sætte aftryk på lederudmeldte administrationsgrundlag.

Resultatet af forårets indsats blev, at der i skoleåret 2019/20 er lokale aftaler og fælles forståelser i 83 kommuner. Der er stadig 15 kommuner, som alene er reguleret af Lov 409.

Det er positivt og et skridt i den rigtige retning, at flere og flere kommuner indgår lokale arbejdstidsaftaler eller fælles forståelser, der forbedrer den enkelte lærers arbejdsliv. Men det

er ikke nok. Det er afgørende, at der opnås en central arbejdstidsaftale for lærerne - som for alle andre.

Lærerkommissionens anbefalinger

Lærerkommissionen, som blev nedsat som en del af aftalen ved OK18, er en uafhængig undersøgelseskommission. Kommissionen ledes af en kommissionsformand og består derudover af en højesteretsdommer, to forskere, to skolechefer (tidligere skoleledere) og to lærere. Kommissionen begyndte sit arbejde i september 2018, og i december 2019 præsenterer kommissionen sine anbefalinger og forslag til løsninger for KL og LC. Anbefalingerne danner udgangspunkt for periodeforhandlinger om en arbejdstidsaftale. Forhandlingerne afsluttes i foråret 2020.

Kommissionen har i sit arbejde indsamlet viden fra praktikere og interessenter i og omkring skolen. Mange lærere, undervisere og kredsformænd har givet deres input til kommissionen - både gennem samtaler, skolebesøg, interviews og spørgeskemaer. Foreningen har i videst muligt omfang bidraget til, at kommissionen har opnået et stort og vigtigt vidensgrundlag. Kommissionen har endvidere foretaget en kortlægning af lokale aftaler, en international undersøgelse og inddraget forskellige forskeres perspektiv på arbejdstid og lærerliv. KL, LC og foreningen har gennem hele forløbet været i tæt dialog med kommissionens formand og er blevet orienteret om kommissionens arbejdsprocesser og tiltag undervejs. Indholdet i kommissionens anbefalinger vil være fortroligt indtil offentliggørelsen.

Indtil videre kan det konstateres, at kommissionen har fulgt sin tidsplan og dermed ikke er blevet en syltekrukke, som nogle frygtede.

Det strategiske arbejde frem mod periodeforhandlingen i 2020

Siden OK18 har foreningen arbejdet på at skabe et godt forhandlingsklima frem mod periodeforhandlingen i 2020 - både lokalt og centralt. Udgangspunktet har været beslutningen på den ekstraordinære kongres i juni 2018, at alle medlemmer skal opleve forbedringer som følge af OK18.

Som opfølgning på konferencen i Kolding i august 2018 afholdt foreningen i januar og februar 2019 regionale kredsstyrelsesmøder, hvor kredsstyrelserne drøftede situationen i de lokale forhandlinger og andre væsentlige

temaer om arbejdstid. Møderne blev fulgt op med en arbejdstidskonference i april 2019 for kredsformænd og -næstformænd.

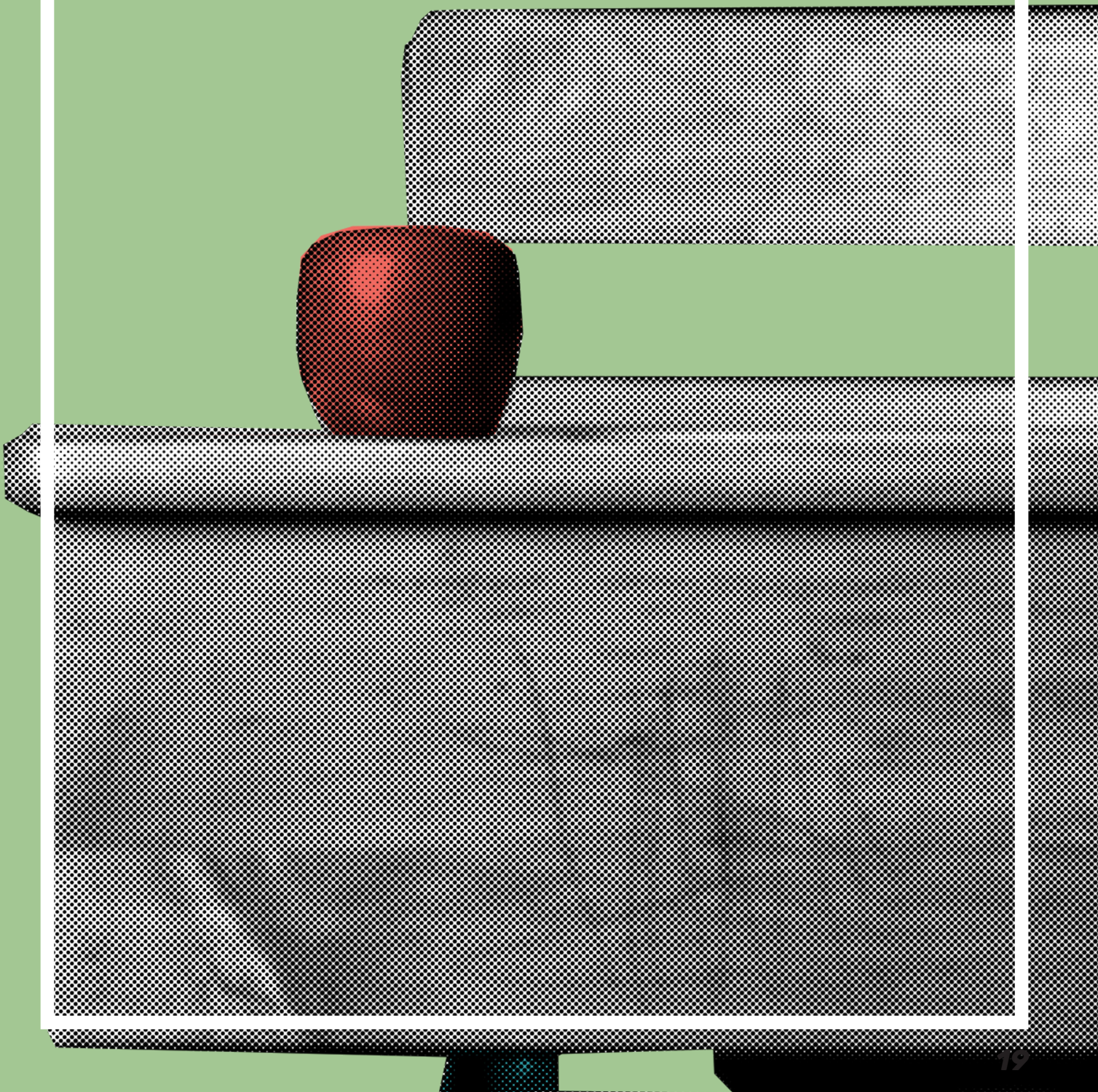
Arbejdstidskonferencen var værdifuld for foreningens videre arbejde med arbejdstid både lokalt og centralt. På konferencen blev forhandlingssituationen i de enkelte kredse og kommuner drøftet, og kredsene delte åbent ud af egne erfaringer, væsentlige problemstillinger og refleksioner. Kredsformændene og -næstformændene fik mulighed for at bidrage med input til foreningens videre strategiske arbejde med arbejdstid lokalt og centralt. Deltagerne fremlagde idéer og forslag til, hvordan medlemmer, tillidsrepræsentanter, kredse, sekretariatet og de politiske udvalg kan bidrage til at skabe det bedst mulige forhandlingsklima for de kommende periodeforhandlinger.

Med det mål at forberede periodeforhandlingen og kvalificere de lokale forhandlinger, har foreningen kortlagt de lokale arbejdstidsaftaler og fælles forståelser for at få viden om temaer, udviklingstendenser og nuancer i de lokale løsninger. Et større indblik i tendenser, forskelle, ligheder og lokale prioriteringer og løsninger vil styrke foreningens mulighed for at sparre med kredsene i de lokale forhandlinger om arbejdstid. Og det vil bidrage med værdifulde input til den kommende periodeforhandling med KL.

Alle niveauer i foreningen vil blive inddraget i forberedelserne på lærerkommissionens anbefalinger og periodeforhandlingen. Lærerkommissionen præsenterer sine anbefalinger for parterne den 16. december 2019. Senere samme dag holder foreningen kredsformandsmøde og dagen efter et TR-stormøde med det formål at præsentrere lærerkommissionens anbefalinger. Hovedstyrelsen besluttede i maj 2019, at der afholdes en ekstraordinær kongres, og den er fastlagt til den 5. februar 2020. På kongressen kan de delegerede gøre status, inden periodeforhandlingen går i gang.

4

Lærerprofession og skole



Folkeskoleidealet

Kongressen vedtog i 2016 en målsætning om, at foreningen skulle formulere et folkeskoleideal. Som konsekvens heraf blev der nedsat en interessegruppe, der blev rekrutteret blandt lærere, ledere, foreningens uddannede meningsdannere og kredsstyrelsesmedlemmer. Interessegruppen har afholdt fire seminarer.

På kongressen i 2017 blev indholdselementerne i folkeskoleidealet vedtaget med henblik på at vedtage et færdigt ideal på kongressen i 2018. På grund af de langvarige overenskomstforhandlinger i foråret 2018 valgte kongressen i 2018 i stedet at udsætte vedtagelsen af folkeskoleidealet til kongres 2019.

Efter kongressen i 2017 har hovedstyrelsens ad hoc-gruppe sammen med dr.pæd. prorektor Alexander von Oettingen koordineret det videre arbejde med indholdet i idealet. Gruppen har udarbejdet materiale til kredsene med henblik på at styrke kredsenes muligheder for at involvere medlemmerne i arbejdet. Folkeskoleidealet var omdrejningspunktet på den stand, som foreningen havde på KLS Børne og Unge Topmøde i 2017. Derudover har gruppen medvirket til afholdelse af tre regionale medlemsmøder samt oplæg på flere af kredsenes generalforsamlinger og medlemsmøder, og ad hoc-gruppen har indhentet input fra en række skoleforskere. Folkeskoleidealet var temaet på en konference med deltagelse af kredsenes pædagogisk ansvarlige og medlemmer af den tidligere interessegruppe. Hovedstyrelsen har desuden løbende haft interne oplæg og debatteret indholdet i folkeskoleidealet, og i maj 2019 blev der afholdt et to-dages seminar om folkeskoleidealet med henblik på at komme med et endeligt forslag til foreningens folkeskoleideal på kongressen 2019.

Uddannelseskravet

Med indførelse af folkeskolereformen var der et politisk ønske om at højne kvalifikationerne blandt det undervisende personale, og det blev derfor besluttet, at lærere skal have undervisningskompetence i de fag, de underviser i. Beslutningen bliver sat noget i relief af, at op mod hver femte lærerstilling i dag er besat af ikke-læreruddannede.

I forbindelse med ændringen af folkeskoleloven i 2017 blev det i lovbemærkningerne præciseret, hvilke uddannelsesmæssige krav der i dag stilles til undervisere i grundskolen. Foreningen udsendte i den forbindelse en

kredsudsendelse vedr. uddannelseskravet, og i maj 2018 en pjece til de tillidsvalgte for at styrke dialogen på skolerne både i relation til nyansættelser, men også fordi der på grund af mangel på uddannede lærere ansættes ikke-læreruddannet personale til at varetage undervisningen. Udsendelsen indeholder oplysninger om uddannelseskravene i folkeskoleloven, information om overenskomstspørgsmål samt gode råd til dialog med skoleledelsen. Uddannelseskravet i henhold til folkeskoleloven indgår også i organisationsuddannelsen for tillidsvalgte.

Læreruddannelsen

I de forløbne år har der været politisk fokus på læreruddannelsen. Det førte bl.a. til, at der blev iværksat en evaluering af 2013-reformen af læreruddannelsen, som blev offentliggjort i januar 2019. Foreningen har fulgt evalueringen tæt og siddet med i dialoggruppen til evalueringen, som blev nedsat af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Foreningen har arbejdet for at fremme målet i principprogrammet om en 5-årig professionsrettet og forskningsbaseret læreruddannelse på kandidatniveau. Der har været afholdt møder med en række nøgleinteressenter, og der har været en god dialog med de folketingspolitikere, som har læreruddannelsen som interesseområde. I december 2018 afholdt foreningen i samarbejde med Radikale Venstre en høring om fremtidens læreruddannelse i Fællessalen på Christiansborg. Der var stor tilslutning til høringen, som bl.a. inddrog erfaringerne med en ny 5-årig læreruddannelse i Norge.

Med udgangspunkt i høringen har foreningen opfordret til både kortsigtede justeringer af den nuværende læreruddannelse og en langsigtet strategi, som skal afstemme læreruddannelsen med samfundets forventninger til folkeskolen, og hvilke krav det stiller til lærernes uddannelsesmæssige kvalifikationer. Efter offentliggørelsen af evalueringen har uddannelses- og forskningsministeren nedsat en kommission, som skal afdække fremtidens læreruddannelse. Dette harmonerer indtil videre godt med foreningens strategi, og foreningen følger processen med opfølgning på læreruddannelsesevalueringen og kommissionens arbejde tæt.

I foråret 2019 blev der samtidig, bl.a. som et resultat af foreningens vedvarende pres for afskaffelse af obligatorisk læringsmålstyret undervisning i folkeskolen, indgået politisk aftale om, at bekendtgørelsen om læreruddannelsen skrives om, så de specifikke

krav om læringsmålsstyret undervisning i læreruddannelsens kompetencemål afskaffes.

Nyuddannede lærere og Nordplusprojektet

Der findes fortsat ingen nationalt fastsatte rammer for støtte af nyuddannede lærere i Danmark, og kun få kommuner har fastsat en egentlig politik på området. Støtten til nye lærere er derfor tilfældig og ofte utilstrækkelig. Samtidig viser evalueringen af læreruddannelsen fra 2019, at både dimittender og skoleledere vurderer, at overgangen fra studerende til lærer generelt er svær for de nyuddannede. Foreningen vil derfor fortsat have fokus på de nyuddannede lærere og overgangen fra læreruddannelsen til professionen. Et antal kommuner og kredse har i perioden indgået aftaler om støtte til nye lærere af varierende karakter.

Foreningen faciliterede fra 2016 til 2018 en arbejdsgruppe om nyuddannede lærere med deltagelse af alle relevante interessenter på embedsmandsniveau. Målet var at sætte fokus på nyuddannede lærere, og understøtte muligheden for lokale aftaler og forståelser om arbejdstid. I arbejdsgruppen deltog embedsmænd fra Undervisningsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, KL, Læreruddannelsernes Ledernetværk, Børne- og Kulturchefforeningen, Skolelederforeningen, Lærerstuderendes Landskreds og Danmarks Lærerforening. Arbejdsgruppen afsluttede sit arbejde i 2018.

Arbejdet med nyuddannede lærere indgår i Lærerkommissionen, der bl.a. skal kortlægge initiativer, der kan sikre nyuddannede en god start i lærerlivet, f.eks. gennem arbejdstidsregler og ved at vurdere behovet for justeringer af læreruddannelsen og tilrettelæggelse af praktik.

Foreningen deltager sammen med en række nordiske forskningsinstitutioner og lærerfagforeninger i et Nordplusprojekt om nyuddannede lærere. Projektet har til formål at etablere samarbejde, videndeling og netværk på tværs af lande og sektorer og bidrage til forskning og viden om lærerstartsordninger i Norden. Projektet er dermed en platform for samarbejde og videndeling med henblik på politisk at påvirke arbejdet for at få gode ordninger for nyuddannede lærere.

Kompetenceudvikling i naturfagene og historie

En medlemsundersøgelse fra 2014 pegede på, at lærerne generelt efterspørger mere kompetenceudvikling i deres fag samtidig med, at netop den faglige opdatering i de senere år har været nedprioriteret i kommunerne. På den baggrund søgte foreningen - først i 2015 og igen i 2017 - om støtte fra A.P. Møller Fonden. I skoleåret 2017/2018 gennemførte foreningen en kursusrække for 1000 lærere i fagene historie, natur/teknologi, biologi, geografi og fysik/kemi. Kurserne havde fokus på den røde tråd i henholdsvis naturfags- og historieundervisningen og blev holdt på lokaliteter rundt om i landet, for at så mange lærere som muligt kunne få mulighed for at blive fagligt inspireret og opkvalificeret. Der var overvældende tilslutning til kurserne, som blev meget positivt evalueret af deltagerne. Evalueringen viser, at kurserne har bidraget til at styrke det fagprofessionelle samarbejde mellem faglærere på tværs af skoler/kommuner. Mange lærere giver udtryk for stor tilfredshed med både det faglige udbytte af kurset og med muligheden for kollegial sparring og samvær med fagfæller. Med afslutningen af foreningens andet A.P. Møller-støttede kompetenceudviklingsprojekt i 2018 har ialt 2500 af foreningens medlemmer deltaget i et fagligt kompetenceudviklingsforløb, som er arrangeret af foreningen.

Fremfærd

I 2017 var foreningen med til at igangsætte det tidligere nævnte Fremfærdsprojekt, som skulle sætte fokus på medarbejderes indflydelse på skolens udvikling. Det blev til projektet "Styrket inddragelse af de professionelles viden i skolens udvikling". Projektet blev afsluttet i foråret 2019. Det var et meget spændende projekt, som i to faser undersøgte, hvilke metoder og strukturer, der skal til for at tydeliggøre, hvordan skoler kan styrke inddragelsen af de professionelles viden i skolens udvikling. Parterne i projektet var foruden foreningen, KL, BUPL og Skolelederforeningen.

Hvad skal vi med skolen?

Tilbage i 2015 lancerede Danmarks Lærerforening i samarbejde med landets biskopper og foreningen Skole og Forældre et udspil til en bred folkelig debat om skolens indhold og sigte under overskriften "Hvad skal vi med skolen?".

Samarbejdet er fortsat, og parterne er klar med 3. konference 6. november 2019 under temaet, 'Hvad skal vi med skolen?' Konferencen vil sætte fokus på praksis og dialog. Der vil blive samlet op på det tidligere arbejde og givet inspiration til det videre lokale arbejde og til, hvordan man kommer i gang.

Formålet med konferencen er:

- at styrke den fortsatte debat om skolens opgaver og sætte fokus på den gode skole – hvad kendetegner den, og hvordan realiseres den?
- at involvere flere i at være med i disse diskussioner – såvel kirke- og kulturinstitutioner som faglige organisationer, etniske minoriteter m.fl.
- at bruge samtalerne til at skabe fælles handlinger, der kan styrke fællesskabets skole.

De tre organisationer bag 'Hvad skal vi med skolen?' ønsker at fortsætte samarbejdet og udnytte det fokus, der er på skolens opgave i den offentlige debat. Der varmes op til konferencen med en række podcast i løbet af september og oktober. De kan findes på den fælles hjemmeside (www.hvadskalvimedskolen.com).

De tidligere afholdte konferencer har bidraget til at styrke den lokale dialog og de lokale aktiviteter. Der er stor variation i det lokale arbejde, og der er forskelle på, hvordan og med hvem man samarbejder. Diversiteten i arbejdet er en styrke, som skal fastholdes.

I samarbejde med Højskolernes Forening udarbejdede foreningen et sommerkursus om lærerprofessionens udvikling. Kurset blev afholdt på Ryslinge Højskole i skolernes sommerferie i 2017 og 2018. Begge år gav foreningen et tilskud, så 50 medlemmer – efter først til mølle – kunne deltage for halv pris.

Styring, øget frihed og lempelsen af Fælles Mål

Der er sket en positiv ændring i diskursen om skolen og lærerne. Fra en periode med en ministeriel detailstyring af undervisning i form af læringsmålstyret undervisning og læringsplatforme, er der sket en markant forandring med ændringen af folkeskoleloven (lov nr. 1445), som trådte i kraft i december 2017. Med lovens ikrafttræden blev færdigheds- og vidensmål gjort vejledende. Politikerne bag lovændringen har udtrykt, at intention er at

sikre lærerne en øget frihed og styrke deres professionelle dømmekraft.

Foreningen har på alle niveauer i årene op til denne lempelse af Fælles Mål arbejdet på at påvirke udviklingen af læringsmålstyret undervisning i en retning, som fortsat gav alle lærere mulighed for at bruge deres professionelle dømmekraft. Der er blevet afholdt lokale TR-kurser med titlen "Kan det måles?", og politisk har foreningen påpeget det uhensigtsmæssige i målstyret undervisning. Med lovændringen og enigheden i forligskredsen kom der også en politisk og ministeriel erkendelse af, at undervisningen i folkeskolen var blevet for detailstyret. Straks herefter kunne det konstateres, at ministeriet tog konsekvensen og fjernede alt materiale på Undervisningsministeriets hjemmeside og på EMUen, der handlede om læringsmålstyret undervisning. Det er en markant sejr for foreningen, som blev hjulpet på vej af, at undervisningsminister Merete Riisager havde en tilsvarende dagsorden. I vinteren 2017 fik foreningen yderligere meget centrale pladser i både "Rådgivningsgruppen vedr. lempelsen af Fælles Mål" og i "Arbejdsgruppen vedrørende fælles Mål på Læringsplatforme". Foreningen var begge steder repræsenteret med dygtige lærere og politisk valgte, der bidrog med erfaringer og fortællinger fra deres daglige arbejde. Efterfølgende er det stærke samarbejde mellem KL, BKF, UVM og Skolelederforeningen fortsat. Dette samarbejde udløste, at alle parter sammen har udviklet og produceret indstik i relevante fagblade og afholdt fem regionale dialogmøder og enkelte lokale møder. Foreningen har med stor tilfredshed set, at den fælles udmelding fra parterne om større frihed til lærerne har sat gang i mange lokale aktiviteter. Foreningen har været inviteret til oplæg og diskussioner i et stort antal kredse med fokus på lempelsen af Fælles Mål og anbefalinger vedr. læringsplatforme.

5

Folkeskolens udvikling

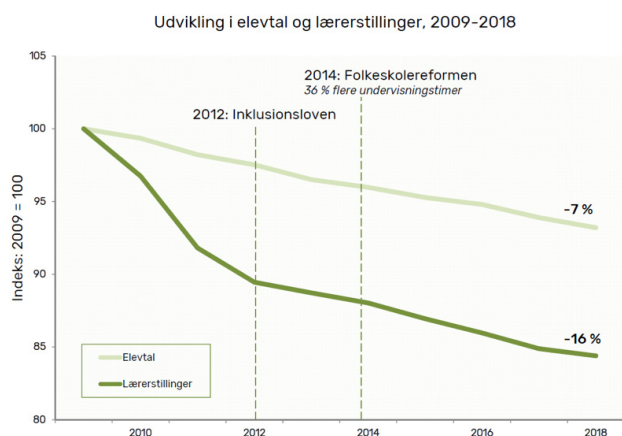


Folkeskolens økonomiske rammer

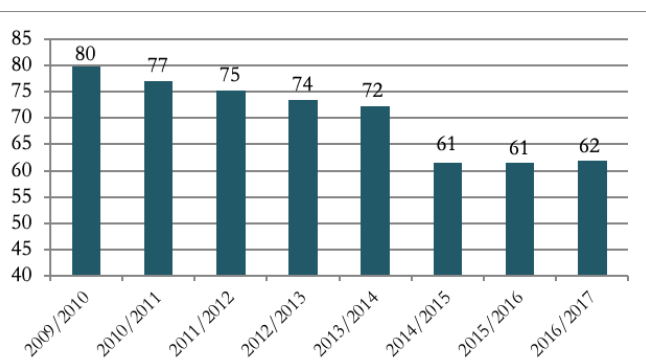
I det seneste årti er balancen mellem de opgaver, som skolen skal løse, og de ressourcer, der stilles til rådighed for denne opgaveløsning, i betydeligt omfang blevet ændret i negativ retning. Vilkaerne for at levere kvalitet i undervisningen i folkeskolen er derfor under et kraftigt pres.

Siden skoleåret 2009/2010 er der blevet nedlagt 8.600 lærerstillinger i folkeskolen. Antallet af lærere er dermed faldet med 16 pct., selv om elevtallet i samme periode kun er faldet med syv pct. Dette er sket på trods af en folkeskolelov, der bl.a. pålagde skolerne at give eleverne 36 pct. flere timer, og en inklusionslov, der gav yderligere opgaver i den almindelige undervisning, idet mange elever med særlige udfordringer nu skulle fastholdes i de almindelige klasser. Se figur 1.

Figur 1



Løbende årlige besparelser i årene frem til skoleåret 2013/2014 og implementeringen af en underfinansieret skolereform i 2014/2015 har betydet, at udgiften pr. elev til den enkelte undervisningstime er faldet med 22,5 pct. Investeringen i kvaliteten af den enkelte undervisningstime er således blevet kraftigt reduceret. Se figur 2 nedenfor "Udvikling i pris pr. undervisningstime pr. elev".



I perioden 2009/2010 til 2013/2014 faldt udgifterne pr. elev med ni pct. Det betød, at udgiften pr. undervisningstime pr. elev ligeledes faldt med ni pct.

Den underfinansierede folkeskolereform, der blandt andet pålagde skolerne at give eleverne mange flere undervisningstimer, uden at der fulgte tilsvarende ressourcer med, betød, at udgiften pr. undervisningstime pr. elev faldt med yderligere 15 pct. i skoleåret 2014/2015. Samlet set er udgiften pr. undervisningstime faldet med 22,5 pct. siden 2009/2010.

Fagenes indhold

I maj 2019 blev et nyt forlig om folkeskoleloven vedtaget i Folketinget. Forud for forliget havde foreningen tre prioriteter, som blev fremført på møder både med partierne enkeltvis og på et møde med den samlede forligskreds:

1) Lovændringen må ikke medføre mindre fleksibilitet eller frihed til skoler og kommuner, end de oplever at have i dag

2) Lovændringen skal undgå unødigt bureaukrati og vise skoler og skoleledere tillid til, at de anvender frigjorte ressourcer til at give eleverne bedre undervisning

3) Anvendelsen af de frigjorte ressourcer ved konvertering af understøttende undervisning skal ikke låses fast til enkelte aktiviteter men skal kunne bruges til det, skolen ved, styrker kvaliteten af undervisningen

Foreningen ser forliget som en anerkendelse af lærerprofessionens betydning for undervisningens kvalitet. Det er fremmende for folkeskolens udvikling, at der er fokus på fagligheden, og at det i aftalen er præciseret, at man ønsker en ny praksis i skolen, hvor didaktisk frihed, pædagogisk ekspertise og professionel dømmekraft står centralt.

Foreningen har de seneste år lagt et massivt politisk pres både centralt og lokalt for at give skolerne mulighed for at forkorte skoledagen og at kvalificere undervisningen gennem anvendelse af folkeskolelovens § 16 b's muligheder for at konvertere understøttende undervisning til timer med to lærere. Siden reformens vedtagelse har foreningen gjort opmærksom på, at den understøttende undervisning reelt bærer understøtte undervisningen i forhold til fagenes mål og formål. Lovændringen af § 16 b er et resultat af foreningens arbejde, og konverteringsmulighederne i § 16 b er et skridt i den rigtige retning mod større råderum til

lokal frihed og med mulighed for at kvalificere indholdet af undervisningen på alle landets skoler.

Samtidig blev loven tilføjet en ny § 16 d, som begrænser antallet af understøttende timer, der må konverteres på mellemtrinnet og i udskoling, til to klokketimer. Foreningen opfordrede i sit høringsvar forligskredsen til at fjerne loftet på to timer for at undgå, at elever nogle steder i landet reelt vil opleve en længere skoledag. Opfordringen blev ikke imødekommet.

Undervisningsministeriet har i 2019 nedsat faggrupper for alle folkeskolens fag. Faggrupperne er dannet i forlængelse af det seneste års arbejde med at implementere lempelserne af Fælles Mål.

Foreningen har i samarbejde med de faglige foreninger udpeget de 68 (fag)lærere, der indgår i faggrupperne.

Faggrupperne skal "bidrage til at udvikle skolens undervisning i de enkelte fag og bidrage til høj kvalitet i Undervisningsministeriets vigtige opgave med at servicere lærere og ledere ved at udbrede den bedste aktuelle viden om indhold, didaktik og pædagogik i de enkelte fag".

Foreningen ser nedsættelsen af faggrupperne som et signal om, at skolens lærere inddrages i udviklingen af fagene. Foreningen følger i samarbejde med de faglige foreninger arbejdet i faggrupperne tæt og har i maj 2019 afholdt et møde med lærermedlemmerne af faggrupperne. På mødet blev lærerprofessionens fælles sigtpejnter i arbejdet med udvikling af folkeskolens fag drøftet.

Læringsplatforme

Foreningen har siden indførslen af læringsplatforme arbejdet for, at disse ikke skulle tage styringen fra lærerne. Desværre har det været tydeligt, at læringsplatforme i nogle kommuner er blevet brugt til at styre og indføre læringsmålstyret undervisning på en meget uhensigtsmæssig måde. Foreningen har derfor arbejdet på at påvirke både design, implementering og anvendelse af læringsplatformene. Ændringen i Fælles Mål blev en løftestang til at fremføre og arbejde for foreningens politik om, at det er læreren, der træffer valget om, hvornår læringsplatformene giver mening didaktisk og pædagogisk. På dette område er der stadig flere kredse, der er i hårde forhandlinger med forvaltningerne, og der er stadig store lokale forskelle på, hvordan læringsplatformene anvendes.

Foreningen har de seneste to år arbejdet med påvirkning af læringsplatformene på alle niveauer. Der er bl.a. blevet afholdt møder med leverandørerne af læringsplatformene både før og efter lempelsen af Fælles Mål. Foreningen har ligeledes sammen med KL holdt møder med alle leverandørerne for at afklare, hvordan de har tænkt sig at sikre, at pejlemærkerne vedr. Fælles Mål og anbefalingerne vedr. læringsplatforme får betydning i deres produkt. Dette er et område, som foreningen forsat følger meget tæt.

Elevplaner

I forbindelse med arbejdet med Fælles Mål stod det klart for alle parter, at elevplanerne ikke kunne forsætte som hidtil på læringsplatformene, da elevplanen i de fleste læringsplatforme var hægtet op på elevernes arbejde med de 3.170 færdigheds- og vidensmål, som nu var blevet gjort vejledende. En direkte konsekvens af lempelsen af Fælles Mål betød altså, at grundlaget for den måde, elevplanerne blev udmøntet på via læringsplatforme, var væk. Derfor er der i foråret 2019 blevet nedsat en rådgivningsgruppe, som skal komme med anbefalinger til ministeriet til en kommende bekendtgørelse. Foreningen er repræsenteret politisk i rådgivningsgruppen, der også rummer flere medlemmer. Foreningens politik er, at der ikke bør være centrale bestemmelser om anvendelsen af elevplaner, men at dette bør afgøres på den enkelte skole.

Digitalisering og kvalitet i undervisningen

Sammen med Gymnasieskolernes Lærerforening og Dansk Magisterforening besluttede foreningen i 2018 at nedsætte et panel af lærere og forskere, som skulle bidrage med undervisernes stemme i digitaliseringsdebatten. Panelets arbejde resulterede i en rapport med konkrete eksempler på, hvor digitalisering og teknologi kunne bidrage til at løfte kvaliteten af undervisningen. Rapporten blev præsenteret på en konference på Christiansborg i januar 2019. Pointerne fra praktikerne var, at digitalisering kan være med til at løfte kvaliteten af undervisningen, hvis de rette præmisser er til rådighed. Samtidig var det en selvstændig pointe, at variation mellem digitale og analoge undervisningsmidler er vigtig. Rapporten understreger, at digitalisering ikke i sig selv bidrager med kvalitet til undervisningen, det er underviserens måde at anvende den på, der skaber kvalitet. Dermed slås det fast, at digitalisering af undervisning ikke bør

bruges som et styringsredskab, som man desværre ofte har set på grundskoleområdet. Digitalisering skal understøtte lærerens undervisning.

Fler-sprogede elever

Danmarks Lærerforening igangsatte i fællesskab med KL, BUPL og FOA et projekt under Fremfærd Børn med titlen "Styrket samarbejde med nyankomne forældre". Projektet blev udarbejdet sammen med VIA og UCC og bestod både af kompetenceforløb og af et website <https://vpt.dk/nyankomnefor%C3%A6ldre>, hvor praktikere kan finde redskaber og ny viden om mødet mellem de fagprofessionelle og forældre til nyankomne børn i skoler og dagtilbud. Projektet blev afsluttet i december 2017 med en konference for 100 deltagere.

Foreningen afholdt i samarbejde med Skolelederforeningen og Professionshøjskolen UCC en gratis temadag om to-sprogede elever i januar 2018. Temadagen henvendte sig til lærere og ledere fra samme skole, og præmissen var, at begge parter skulle være repræsenteret. Formålet med dagen var at bidrage til netværksdannelse og erfaringsudveksling mellem skoler samt at koble forskningsviden med praksisviden. Derudover skulle dagen understøtte lærere og ledere, så de kunne iværksætte konkrete tiltag på deres skole. Temadagen var en stor succes, og der var lang venteliste med mange skoler, der også gerne ville have deltaget.

Foreningen ønskede med udspillet "Foreningens politik vedr. flersprogethed i folkeskolen", som blev udsendt til kredsene i februar 2019, at sætte fokus på, at alle elever skal have den rette undervisning. Flere kommuner og skoler har ikke de fornødne ressourcer til at løfte opgaven med at give elever med en flersproglig baggrund den rette undervisning. Foreningens udspil skal derfor ses som et oplæg til diskussion på skolerne og med kommunerne om prioritering af ressourcerne. Udspillet beskæftiger sig alene med skolens opgave med flersproglighed og folkeskolens fællesskab. Herunder rammer og ressourcer, elevernes undervisning samt uddannelse og efteruddannelse af lærere og børnehaveklasseledere. Udspillet forholder sig ikke til de omkringliggende politiske faktorer, der vedrører social-, bolig- og familiepolitik. Derudover arbejder foreningen på, at der skal igangsættes en kortlægning af alle undervisningstilbud for migrant- og flygtningebørn i den undervisningspligtige alder.

Inklusion og specialundervisning

Foreningens følgegruppe vedr. specialundervisning og inklusion styrkede i 2018 og 2019 foreningens aktiviteter og politiske indsatser ift. udfordringerne med øget inklusion i folkeskolen. Det blev til 10 anbefalinger med forslag om indsatser, som foreningen kunne gå i gang med. Flere af disse indsatser er allerede blevet effektueret.

Følgegruppen formulerede et notat, som sætter fokus på at kvalificere brugen af begrebet Co-teaching i relation til inklusionsopgaven. Der findes mange definitioner på Co-teaching, men i forbindelse med specialundervisning og inklusion påpeges i notatet, at Co-teaching kræver, at en almenlærer og en lærer med relevant specialpædagogisk kompetence i fællesskab har ansvaret for undervisning i en klasse, hvor der er elever med og uden særlige behov. Det fælles ansvar omfatter forberedelse, gennemførelse og evaluering af undervisningen for alle elever i klassen, og der forudsættes ligeværdighed mellem de to lærere. Med temaet om ressourcecentre på den enkelte skole har følgegruppen ønsket at undersøge, hvorfor og hvordan ressourcecentre kan blive vigtige i forbindelse med håndteringen af inklusionsopgaven.

Foreningen gennemførte i efteråret 2018 en undersøgelse blandt alle TR'erne på PPR. Dette var dels et ønske fra foreningens medlemmer på PPR-området, dels et politisk ønske om at undersøge forskelligheden blandt kommunernes måder at forvalte dette område. PPR-undersøgelsen viste som forventet, at der er en stor diskrepans mellem lovens beskrivelser af opgaverne og de kommunale rammer for at udføre dem. Dette giver sig f.eks. udslag i, at PPR har forskellige betegnelser fra kommune til kommune, og at der er mange forskellige måder at organisere PPR-funktionen på. 58 pct. af PPR-enhederne angiver, at der er mere end to måneders ventetid på en pædagogisk psykologisk vurdering, 37 pct. angiver, at ventetiden er på mellem tre og seks måneder. Denne viden bruger foreningen aktivt til at støtte alle medlemmer, som er ansat ved PPR, og til at påvirke området.

Udskoling og vejledning

Der er fortsat stort fokus på udskoling og vejledning på overgangen til ungdomsuddannelserne. Det skyldes især den brede politiske enighed om, at flere unge bør vælge en erhvervsuddannelse. De af foreningens medlemmer, der er lærere i udskoling eller UU-vejledere, påvirkes af nye

politiske aftaler, regler og tiltag på området.

Foreningen udgav i 2018 udspillet "Udsyn og fællesskab i udskoling", som er et debatoplæg, hvor foreningens politik på området beskrives. De fire centrale temaer er:

1. Øget praksis- og anvendelsesorientering i udskolings fag og prøver
2. Mulighed for at vælge fag og emner efter motivation og interesse, men stadig i klassefællesskabets tryghed og uden at vælge retning på ungdomsuddannelse tidligt
3. Ret til vejledning for alle elever, planlagt og udført i et samarbejde mellem vejledere og lærere omkring udfordring af uddannelsesvalget og "karrierelæring"
4. En styrket kommunal folkeskole-10. klasse for at øge interessen for erhvervsuddannelserne og understøtte den nye 90 pct.-målsætning i FGU-reformen

Læs udspillet her: <https://www.dlf.org/dlf-mener/udskoling/debatoplaeg-om-udskoling>

Foreningen afholdt i begyndelsen af 2018 en høring om folkeskolens tilbud i udskoling, hvor de fire centrale temaer i debatpjecen blev fremlagt og drøftet. Særligt vejledningsområdet har efterfølgende været udsat for omvæltninger i FGU-reformen, også kendt som "Aftalen om bedre veje til uddannelse og job". Reformen betyder bl.a., at hver kommune skal oprette en ny kommunal ungeindsats (KUI), hvor UU-vejledningens opgaver er integreret. Foreningen har i den politiske proces og i det lovforberedende arbejde arbejdet aktivt for at bevare vejledningsprofessionen. Lovgivningen trådte i kraft pr. 1. august 2019. Foreningen lægger vægt på, at UU-vejledningens opgaver skal overføres samlet til den kommunale ungeindsats, at der fortsat er uddannelseskraft til vejlederne, og at vejledningen skal være fri af sektor- og institutionsinteresser.

Etableringen af KUI i den enkelte kommune har medført nedlæggelse af en lang række forskellige tværkommunale samarbejder om UU. Det har betydet, at en større gruppe UU-vejledere er blevet virksomhedsoverdraget fra flerkommunale UU-centre til enkeltkommuner. Foreningen følger i tæt samarbejde med kredsene denne udvikling for at sikre de ansattes rettigheder og kredsens indsats over for især kommuner, der ikke tidligere har haft UU-vejledere ansat. Endvidere kan etableringen af KUI forventes at fortsætte en udvikling, hvor UU-opgaver i højere grad bliver sammenflettet med andre indsatser for unge,

der ikke er i arbejde eller under uddannelse. Dette skærper foreningens opmærksomhed på at sikre, at udviklingen ikke kommer til at indebære begrænsninger i foreningens overenskomstdækning af området.

Foreningen har været involveret i en række høringer om lovforslag og bekendtgørelser, som knytter sig til den nye aftale om erhvervsuddannelserne "Fra folkeskole til faglært". Aftalen omfatter flere tiltag, som berører udskoling og vejledningen, herunder muligheden for at erhvervsskoler kan udbyde folkeskolens valgfag, hvilket foreningen har været stærkt kritisk over for. Som led i aftalen har den tidligere regering nedsat en ekspertgruppe, som skal gøre 10. klasse mere erhvervsrettet. Foreningen er gået sammen med en bred vifte af interessenter på 10. klasseområdet og har dannet en alternativ ekspertgruppe, som skal give ekspertgruppen et modspil. I den alternative ekspertgruppe er der opbakning til foreningens synspunkt, at 10. klasse er et alment grundskoletilbud, som frit kan vælges af alle unge, der ønsker et ekstra år i grundskolen inden starten på en ungdomsuddannelse. Foreningen er desuden sammen med KL og Skolelederforeningen involveret i følgegruppen til Undervisningsministeriets nationale program for valg af ungdomsuddannelse. Programmet udspringer også af den nye aftale om erhvervsuddannelserne og har bl.a. til formål at styrke samspillet mellem lærere og vejledere i folkeskolens udskoling. Desuden deltager foreningen aktivt i flere følge- og styregrupper, hvor der bl.a. er fokus på vejledning, uddannelsesparathedsvurdering og anvendelsesorienteret og praksisfaglig undervisning. Endelig gennemfører foreningen sammen med KL en afdækning af forskningsmæssig viden om praksisfaglig og anvendelsesorienteret undervisning. Dette projekt gennemføres i regi af samarbejdet med overenskomstparterne i "Fremfærd".

Trivsel og udsatte unge

Mental sundhed og trivsel i folkeskolen har stor betydning for det enkelte barns udbytte af undervisningen, faglige kunnen og udvikling og er afgørende for, at børn føler sig handlekraftige, kompetente og integrerede i det lokale fællesskab. Desværre viser nyere undersøgelser, at en stigende andel af danske børn og unge mistrives og har nedsat mental sundhed og føler sig pressede i deres hverdag.

På den baggrund iværksatte foreningen i efteråret 2017 sammen med Det Sociale Netværk et samarbejde om et pilotprojekt

”Trivsel blandt alle elever”. Pilotprojektet har til formål at arbejde for at styrke særligt sårbare unges mentale sundhed og trivsel gennem en almenindsats i folkeskolen, og det skal bidrage til, at lærere kan få relevant efter- og videreuddannelse om indsatser, der fremmer trivsel, fællesskabende aktiviteter og bidrager til at mindske præstationspresset i folkeskolen. Ydermere skal pilotprojektet undersøge, hvordan man kan styrke samarbejdet mellem skole, kommune og lokale NGO’er til gavn for det enkeltes barns trivsel.

For at afdække relevant viden og få inspiration til konkrete handlemuligheder i projektet afholdt foreningen i efteråret 2018 et møde med forskere fra bl.a. Aalborg Universitet og Københavns Professionshøjskole.

Foreningen har været optaget af de mange undersøgelser, som viser, at mentale sundhedsproblemer rammer stadigt flere børn og unge. Derfor har hovedstyrelsen og foreningens undervisningsudvalg i foråret 2019 afholdt temadebatter om præstationskultur og dennes konsekvenser for eleverne og for skolen. Foreningen har siden arbejdet med et politisk udspil, som vil præsentere centrale problemstillinger og byde ind med løsninger i folkeskolen, som kan være med til at løse op for præstationskulturen og presset på børn og unge.

Forskning

For at styrke forskningsformidling til lærerne indgik Danmarks Lærerforening i 2017 et samarbejde med Aarhus Universitetsforlag og Frie Skolers Lærerforening om at udgive e-bøger og lydbøger til lærerne under overskriften ”Pædagogisk Rækkevidde”. Med bøgerne får lærerne direkte adgang til forskningsbaseret viden om deres fag og praksis. Bøgerne er skrevet af førende pædagogiske forskere og kan downloades gratis af alle medlemmer. Bogserien omfattede i første omgang 12 bøger, og efter en evaluering af projektet besluttede samarbejdspartnerne at forlænge projektet med yderligere otte bøger indtil 2020.

Foreningen er vært for en årlig skoleforskningskonference, som har til formål at formidle relevant forskning på skoleområdet og bringe forskere, politikere og praktikere i dialog om den. I april 2018 blev skoleforskningskonferencen afholdt for anden gang - denne gang under overskriften ”Styr på skolen - God undervisning i spændingsfeltet mellem rammer og råderum”. De knap 100 deltagere diskuterede styring og ledelse af

skolen i 1½ døgn på baggrund af oplæg fra bl.a. professor Jacob Torfing, professor Lotte Bøgh Andersen, lærer Lars Holmboe, skoleleder Lance Luscombe og rådmand Thomas Medom.

I marts 2019 fremlagde forskerne Svend Kreiner og Jeppe Bundsgaard fornyet dokumentation for, at resultaterne fra de nationale test ikke er valide. Foreningen opfordrede sammen med Skolelederforeningen og Skole og Forældre til, at testene blev sat i bero. En række forskere, der hovedsageligt var knyttet til institutter for økonomi eller statskundskab, udtrykte i den forbindelse kritik af overvejelserne om at afskaffe testene eller sætte dem i bero. De mente, at det ville svække deres forskning. Efter foreningens opfattelse viser denne kritik, hvor stor en del af den såkaldte pædagogiske forskning, der forstås af personer uden faglig indsigt i didaktik og pædagogik. Foreningen søger derfor at fremme forskning, som kvalitativt fremmer lærernes muligheder for at give eleverne god undervisning. Som et eksempel på dette kan det nævnes, at hovedstyrelsen i juni 2019 besluttede at medfinansiere forskningsprojektet Lærerarbejdet og oplevet undervisningskvalitet i den resultatstyrede folkeskole, der forstås af Center for Anvendt Skoleforskning ved UCL.

6

Fællesskab og udvikling i fagbevægelsen



Ny hovedorganisation

Fusionen mellem FTF og LO blev en realitet i foråret 2018, efter at de to hovedorganisationer over en årrække har drøftet, hvordan der kan skabes et stærkt organisatorisk fællesskab og én samlet hovedorganisation, som samler alle de store lønmodtagergrupper. Den nye hovedorganisation, FH, trådte formelt i kraft pr. 1. januar 2019. Etableringen af en ny hovedorganisation har stor betydning for den samlede fagbevægelse, idet der nu er skabt en fælles stemme på vegne af alle lønmodtagerorganisationer i Danmark, som kan være en betydelig spiller i den offentlige debat og i forhandlingerne med regeringen og KL.

Danmarks Lærerforening har spillet en væsentlig rolle i etableringen af den nye hovedorganisation og har også store forventninger til den rolle, som FH kan komme til at spille i forhold til at sætte en anden og langt mere markant dagsorden i dansk politik. FH er bygget op omkring en politisk struktur med et forretningsudvalg, en hovedbestyrelse og en række politiske udvalg på de områder, som er relevante på tværs af medlemsorganisationerne. Foreningen er repræsenteret i både forretningsudvalg, hovedbestyrelse og politiske udvalg og har repræsentanter i de arbejdsgrupper, der er nedsat til at arbejde med helt konkrete temaer.

Foreningens strategi mht. påvirkning af arbejdet i FH har været konstruktivt at forsøge at få indflydelse på de områder, som er væsentlige for foreningen f.eks. i relation til velfærd, uddannelsespolitik og styring i den offentlige sektor. Politisk har der været en stor vilje til at finde kompromisser på tværs af organisationerne i FH, hvilket bl.a. kom til udtryk med udarbejdelsen af en fælles "velfærdsagt" i foråret 2019. Det lykkedes via samarbejdet i FH at få sat en markant dagsorden i løbet af folketingsvalgkampen. Også ift. samarbejdet om AMR-året 2019, som var et af de første initiativer fra FH, har der været et godt og tæt samarbejde på tværs af organisationerne. AMR-året er beskrevet i beretningens afsnit om arbejdsmiljøarbejdet.

I forhold til FHs position som interessevaretager på den lokale politiske bane er arbejdet med at etablere en ny lokalstruktur helt afgørende. Den nye lokalstruktur skal være på plads ved udgangen af 2020 – og der er nedsat en arbejdsgruppe, som centralt arbejder for at udarbejde rammerne for den ny lokalstruktur. Arbejdet med at styrke og udvikle forbundenes interessevaretagelse er dog i høj grad et lokalt anliggende – og der arbejdes derfor på at

styrke dialogen og samarbejdet lokalt mellem de tidligere LO- og FTF-forbund, og her spiller mange af foreningens kredse en aktiv rolle.

Samarbejdet om "Virkelighedens Velfærd"

Siden 2016 har foreningen samarbejdet om en fælles velfærdsdagsorden med BUPL, FOA, HK Kommunal og Dansk Socialrådgiverforening – dvs. forbund fra de to tidligere hovedorganisationer LO og FTF. Samarbejdet har kørt i flere spor via flere ugentlige opslag på Virkelighedens Velfærds facebookside, et økonomi/analysepor samt timede indsatser overfor politikere og presse i relation til relevante politiske begivenheder. Der har bl.a. været koordinerede aktiviteter i forbindelse med Folketingets åbning, kommunalvalget i 2017 og Folkemødet. Siden 2016 har de fem organisationer i fællesskab finansieret en særskilt sekretariatsmedarbejder til at løfte disse opgaver.

Med fusionen mellem LO og FTF har behovet for et samarbejde på tværs af de to tidligere hovedorganisationer ændret sig. Sideløbende med arbejdet i den nye hovedorganisation har det været vurderingen, at indsatsen for at fremme velfærdsdagsordnen med fordel kan styrkes gennem et fortsat samarbejde i Virkelighedens Velfærd. Organisationerne har dog besluttet at nedlægge sekretariatsfunktionen, hvilket betyder, at samarbejdet fortsætter på et lidt andet niveau.

Sociale medier

Foreningen har gennem de senere år arbejdet systematisk på at styrke sin position på de sociale medier, herunder særligt på Facebook, Twitter og Instagram. Det er en prioriteret indsats, der bl.a. har resulteret i, at Danmarks Lærerforening sammenlignet med andre forbund har relativt mange følgere på de tre platforme. Foreningen har i år passeret 50.000 følgere på Facebook. Twitter-profilen, der bl.a. når ud til politikere, journalister og eksperter, har mere end 5.000 følgere. Og knap 4.000 følger med på foreningens Instagram-profil, der blev aktiveret i 2018.

Det betyder, at der er et højt niveau af engagement og interaktion på foreningens kanaler, der dagligt slår indhold op, som er med til at sætte temaer relateret til folkeskolen og foreningens politik på dagsordnen. De sociale medier udgør en afgørende platform i foreningens kommunikationsarbejde, idet budskaber herigennem dagligt når ud til både

medlemmer, forældre, beslutningstagere og andre skoleinteresserede. Der vil også fremover være et stort potentiale f.eks. i form af en fælles indsats blandt foreningens politisk valgte via de sociale medier.

Det er kommunikations- og analyseafdelingen, der driver foreningens sociale medier. Men foreningens brede tilstedeværelse tegnes herudover af kredse og politisk valgte, der i vid udstrækning har egne sider og profiler, som de selv administrerer og benytter til at markere holdninger, skabe omtale og nuancere debatten om folkeskolen. Gennem meningsdanneruddannelsen bidrager foreningen endvidere til, at medlemmer – og op til valgkampen også tillidsvalgte – bliver bedre rustet til at blande sig i debatten og fortælle de konkrete historier om folkeskolen og dens udfordringer.

Nye medier og kanaler

I løbet af de seneste par års vigtige politiske begivenheder såsom OK-forhandlinger og folketingsvalg har foreningen arbejdet med at forny kommunikationen til medlemmer og andre interesserede. Foreningen har bl.a. arbejdet meget med video-mediet og brugt dette til at formidle foreningens og formandens budskaber som supplement til f.eks. traditionelle medlemsbreve eller debatindlæg. Under OK18 blev korte videoer, hvor formanden kunne fortælle om den aktuelle udvikling i forhandlingerne, udsendt til medlemmerne via mail, så alle interesserede med få klik kunne følge med i de nyeste informationer. Videoerne fungerede samtidig rigtig godt på Facebook, hvor mange medlemmer i dag henter information fra foreningen, og modtagelsen af dem viste tydeligt, at der er stor efterspørgsel blandt medlemmerne efter at blive holdt opdateret.

Som en supplerende kilde til information udgav foreningen i perioden under OK18 en podcast, hvor formanden blev interviewet af en ekstern journalist. Med afsnit på hver mellem 45 og 60 minutter er det et format, der inviterer til en højere grad af fordybelse og mulighed for at komme til bunds i forskellige emner. Podcasten var et godt tilbud til de medlemmer, der ønskede at dykke endnu mere ned i OK-forhandlingerne, og den havde pæne lyttartal gennem hele perioden. Desuden udgav foreningen under folketingsvalget i samarbejde med to lærere podcasten "Stem på skolen" med interviews med alle undervisningsordførere.

Det har været vigtigt for foreningen, at de nye kanaler fungerer som et supplement til – ikke en erstatning for – mere traditionelle måder at dele information på. Der har således været afholdt en lang række orienteringsmøder, hvor formandskabet har været i dialog med tillidsvalgte og medlemmer over hele landet. Møderne vurderes at have haft stor værdi – ikke mindst i forløbet omkring forhandlingerne om OK18.

DLF InSite

Foreningens kommunikationsplatform DLF InSite er en platform, som er tilgængelig for alle medlemmer og ansatte i Danmarks Lærerforening både centralt og lokalt. Et ad hoc-udvalg blev nedsat af hovedstyrelsen i efteråret 2017 bl.a. på baggrund af den mulige udsigt til, at SkoleKom, som mange medlemmer anvendte som eneste mailadgang, var på vej ud. Det har vist sig, at den forudsigelse holdt stik. Styrelsen for IT og Læring har besluttet at nedlægge SkoleKom med udgangen af 2019. Ad hoc-gruppen udviklede DLF InSite i perioden fra efteråret 2017 frem til den 1. marts 2018, så alle i foreningen havde en fælles kommunikationskanal i tilfælde af en mulig konflikt ved OK18, hvor adgangen til medlemmernes arbejds-mails (herunder SkoleKom) evt. kunne blive afbrudt. Det var derfor en hovedprioritet for arbejdet med implementeringen af DLF InSite, at platformen var klar senest den 1. marts 2018.

Siden lanceringen har sekretariatet i samarbejde med kredsene arbejdet videre med udbygningen og indretningen af kommunikationsplatformen. Samtidig med den almindelige driftstilpasning er der løbende fokus på teknisk fejlrettelse og systemoptimering.

Sekretariatet publicerer kreds- og TR-udsendelser, TRnyt og Aktuelt om Arbejds miljø i vidensbanken i DLF InSite. De tidligere "kredsmails" publiceres nu i "Info fra Sekretariatet". Der findes også meget andet indhold i vidensbanken – f.eks. udsendte medlems-mails og information om databeskyttelse, arbejds miljø, OK-forhandlinger samt en oversigt over lokale arbejdstidsaftaler.

Kredsene kan anvende gruppefunktionen i DLF InSite til intern kommunikation i kredsen og med tillids- og arbejds miljørepræsentanter. Der findes også en virtuel 'faglig klub' på alle arbejdspladser. Arbejdet med at tilpasse og videreudvikle foreningens kommunikationsplatform fortsætter. DLF IT og Digitalisering er i tæt dialog med

leverandøren af systemet og med kredsene, og hovedstyrelsens ad hoc-udvalg er fortsat den politiske forankring af DLF InSite.

Mindre medlemsgrupper

Følgegruppen for de mindre medlemsgrupper har samlet foreningens aktiviteter, som er målrettet netop de medlemmer, der tilhører en af foreningens mindre medlemsgrupper. Der er løbende kommet tilbagemeldinger fra de relevante medlemsgrupper – især fra de årlige kurser for tillidsvalgte, som er tilrettelagt med særlig fokus på temaer, der er aktuelle og relevante for medlemmerne i de mindre medlemsgrupper. Foreningens indsats høster bred anerkendelse hos de mindre medlemsgrupper.

Foreningen udarbejdede i 2015 en statusbeskrivelse af de aktiviteter og arrangementer, som kredsene og sekretariatet har, for at kunne lave en samlet oversigt. Formålet er at vurdere og kvalificere behovet for særlige indsatser for de enkelte medlemsgrupper. Den statusbeskrivelse er der lavet en opfølgning på henover sommeren 2019, og følgegruppen vil senere foretage en ny vurdering af indsatserne. I en række kredse er der oprettet lokale ERFA-grupper, som bidrager til at give medlemmerne en mere specifik rådgivning og sagsbehandling på de problemstillinger, som medlemmerne oplever på deres konkrete ansættelsesområde. Desuden tjener grupperne det formål at knytte medlemmerne tættere til Danmarks Lærerforening som ligeværdige medlemsgrupper.

Derudover er der arbejdet med at målrette foreningens skriftlige materialer til de mindre medlemsgrupper, så de oplysninger, som medlemmerne får, er direkte møntet på og relevante for dem. Det gælder f.eks. foreningens nyhedsbreve, som sendes direkte til udvalgte medlemsgrupper, når der er begivenheder eller synspunkter, som er relevante.

I tilknytning til dette har fagbladet Folkeskolen lanceret nye faglige netværk på sin hjemmeside direkte målrettet nogle af de mindre medlemsgrupper, herunder Ernæring og Sundhed, UU-vejledere og børnehaveklasseledere. Endelig har konflikten med Sputnik optaget følgegruppen ift. perspektivet set fra medlemmerne af de mindre medlemsgrupper.

Ny struktur i Lærerstuderendes Landskreds

I december 2016 besluttede hovedstyrelsen at igangsætte en toårig indsats med fokus på at hæve organisationsprocenten i Lærerstuderendes Landskreds (LL). I løbet af 2017 stod det derudover klart, at LL havde brug for et mere gennemgribende organisationsudviklingsprojekt for at sikre en solid organisatorisk base som ramme for LL's politiske arbejde og organiseringen af LL's medlemmer. På denne baggrund besluttede hovedstyrelsen i februar 2018, at den tidligere formulerede rekrutteringsindsats skulle reformuleres til et treårigt organisationsudviklingsprojekt i perioden 2018-2020.

Organisationsudviklingsprojektet har betydet, at LL og foreningen er rykket tættere sammen både organisatorisk og administrativt. LL's sekretariat er blevet en del af foreningens organisationsafdeling, og flere af LL's administrative opgaver løftes nu i foreningens sekretariat. Det har givet rum til, at LL nu kan lægge et endnu stærkere fokus på organisationens kerneopgaver.

Et af organisationens vigtigste arbejdsområder har været styrkelsen af den lokale indsats. LL ønsker at være synlig og relevant i de lærerstuderendes hverdag og til stede lokalt på læreruddannelserne. Derfor har LL besøgt de 15 læreruddannelser flere gange i løbet af året og har været i dialog med og engageret et stort antal lærerstuderende, som er blevet en aktiv del af deres faglige organisation. Denne indsats har resulteret i, at der nu er LL-klubber på alle 15 læreruddannelser i Danmark, og at antallet af lærerstuderende, som engagerer sig aktivt i LL, er støt stigende.

Organiseringen af lærerstuderende og gentænkningen af strategier til at gøre dette er en af organisationens vigtige kerneopgaver. Med det nye superlærerlogo i centrum har LL sat fokus på faglighed og fællesskab i kommunikationen til kommende medlemmer. Derudover har fokus bl.a. været på en videreudvikling af studiestart og en styrket medlemskommunikation på sociale medier. Organiseringsstrategierne samt de stærke lokale LL-fællesskaber har betydet, at LL igennem de seneste to år har haft en medlemsstigning på 20 pct. Dette betyder, at omkring 1000 flere lærerstuderende nu er en del af fællesskabet, og at LL organiserer ca. 50 pct. af de lærerstuderende.



LÆRERSTUDERENDES LANDSKREDS



Er vi gearet til fremtiden?

Selvom Danmarks Lærerforening grundlæggende er velfungerende, mødes organisationen også af store udfordringer og pres fra omgivelserne f.eks. i form af vigende medlemstal på grund af stillingsnedlæggelser og en række større opgaver, som skal løses de kommende år. Enhver sund organisation bør med mellemrum stille sig selv spørgsmålet: Er vi som organisation gearet til fremtiden? Under den overskrift har hovedstyrelsen i perioden iværksat et organisationsprojekt på såvel lokalt som centralt plan.

Med afsæt dels i et pilotprojekt i seks kredse dels et kredsformandsmøde i december 2018 blev der udviklet et dialogspil med tilhørende spørgsmål til brug for de lokale drøftelser. I januar/februar 2019 blev der – for først gang i foreningens historie – holdt regionale møder for alle foreningens kredsstyrelser for at sikre, at alle kredse kom godt i gang med de lokale drøftelser. På hovedstyrelsesmødet i maj 2019 blev den første tilbagemelding fra kredsene behandlet.

Tilbagemeldingerne viser, at der i kredsenes lokale drøftelser er stort fokus på kredsens indre linjer, herunder strukturer. Der fokuseres meget på økonomi, og nærhedsprincippet vægtes højt. Tilbagemeldingerne peger på den ene side på, at kredsene fortrækker at drøfte tiltag og udfordringer med dem, der

er tættest på: TR'erne og det forpligtende kredssamarbejde. På den anden side peger kredsene også på, at flere af de problemer, kredsene har, ikke kan løses af kredsen alene men bør løses på et højere niveau. Dette billede vil blive forsøgt yderligere klargjort i en kommende afdækning af de lokale drøftelser.

Hovedstyrelsen har sideløbende med den lokale proces haft sine egne drøftelser af, hvorvidt hovedstyrelsen er gearet til fremtiden. Dette har i første omgang ført til, at der skal arbejdes videre med hovedstyrelsens arbejdsform og med uddannelse af den kommende hovedstyrelse.

Det er endnu for tidligt i processen til, at der kan træffes egentlig beslutninger, og projektet forventes at fortsætte ind i den næste kongresperiode.

Involverende fagforening

Hovedstyrelsen besluttede i december 2017 at afsætte 1,5 mio. kr. til et treårigt projekt om Involverende Fagforening. Formålet er at forbedre kredsenes forudsætninger for at arbejde mere involverende og dermed skabe et stærkt organisatorisk fundament for indsatsen med i højere grad at sikre medlemmernes muligheder for at deltage i foreningens arbejde. Og dermed styrke mulighederne for, at foreningens lykkes med sit arbejde.

I april 2018 blev der indledt et samarbejde med tre pilotkredse, der hver især har gennemført et forløb med høj grad af involvering af medlemmerne. Forløbene har været skræddersyede, og pilotkredsenes har i høj grad selv defineret, hvilken støtte der bedst kunne understøtte dem i deres arbejde med at involvere deres medlemmer. Pilotkredsenes erfaringer er indsamlet i løbet af foråret 2019, og på baggrund af dem vil projektets målsætning blive skærpet, og erfaringerne vil danne grundlag for den støtte, sekretariatet nu er klar til at tilbyde alle kredse. Det er muligt for kredsenes at henvende sig for at få skræddersyet støtte til både kortere og længere forløb indeholdende aktiviteter som f.eks. valg af en sag, der kan vindes, facilitering af møder og netværk samt træning af konkrete værktøjer, der kan bruges i kredsenes arbejde.

Kursus- og kompetenceudvikling

Foreningens kurser og uddannelser skal understøtte de politiske indsatsområder og medvirke til, at de tillidsvalgte har den nødvendige handlekraft, så de kan være med til

at sikre gode arbejdsvilkår samt gode rammer for undervisningen og arbejdets udførelse på alle arbejdspladser. Fra august 2017 til juli 2019 var der særlig fokus på arbejdsmiljøet, herunder fokus på aktivt at involvere medlemmerne. Fra august 2019 og frem til juli 2021 vil der være et særligt fokus på at understøtte det lokale led, så bl.a. Ny Start kan føre til forbedringer for alle medlemmer.

Den overvejende del af kursusvirksomheden har derfor i perioden været afholdt i tæt samarbejde med kredsene. Det gælder såvel individuelt tilpassede kredsudviklingsforløb som kursustilbud, der afholdes lokalt, f.eks. i kurset "Uddannelsespolitik og skoleudvikling i krydspresset mellem styring og lokal frihed" eller "Skolens budget – samarbejde og indflydelse".

Den nuværende TR-uddannelse kører på sit femte år. Modellen med at involvere kredsene mere aktivt i uddannelsen fungerer efter alle evalueringer rigtig godt. Uddannelsen tilpasses løbende, så den bedst muligt understøtter TR'erne i deres lokale arbejde, og så der kommer større fokus på, hvordan TR'erne i højere grad kan involvere medlemmerne.

Foreningen udbyder i efteråret 2019 den femte meningsdanneruddannelse for medlemmer. Formålet med uddannelsen er at udvide antallet af aktive meningsdannere, så flere medlemmer – kvalificeret og velunderbygget – kan deltage aktivt i den skolepolitiske debat. Dette har de forløbne fire uddannelseshold i høj grad bidraget til. Som forberedelse til folketingsvalget har foreningen desuden uddannet ca. 50 TR'er, AMR'er og kredsstyrelsesmedlemmer samt tilbudt de eksisterende meningsdannere et overbygningsmodul. Meningsdannerne inddrages desuden i det løbende pressearbejde og større foreningsaktiviteter, f.eks. i forbindelse med TR-stormødet under overenskomstforhandlingerne.

Ligeværd

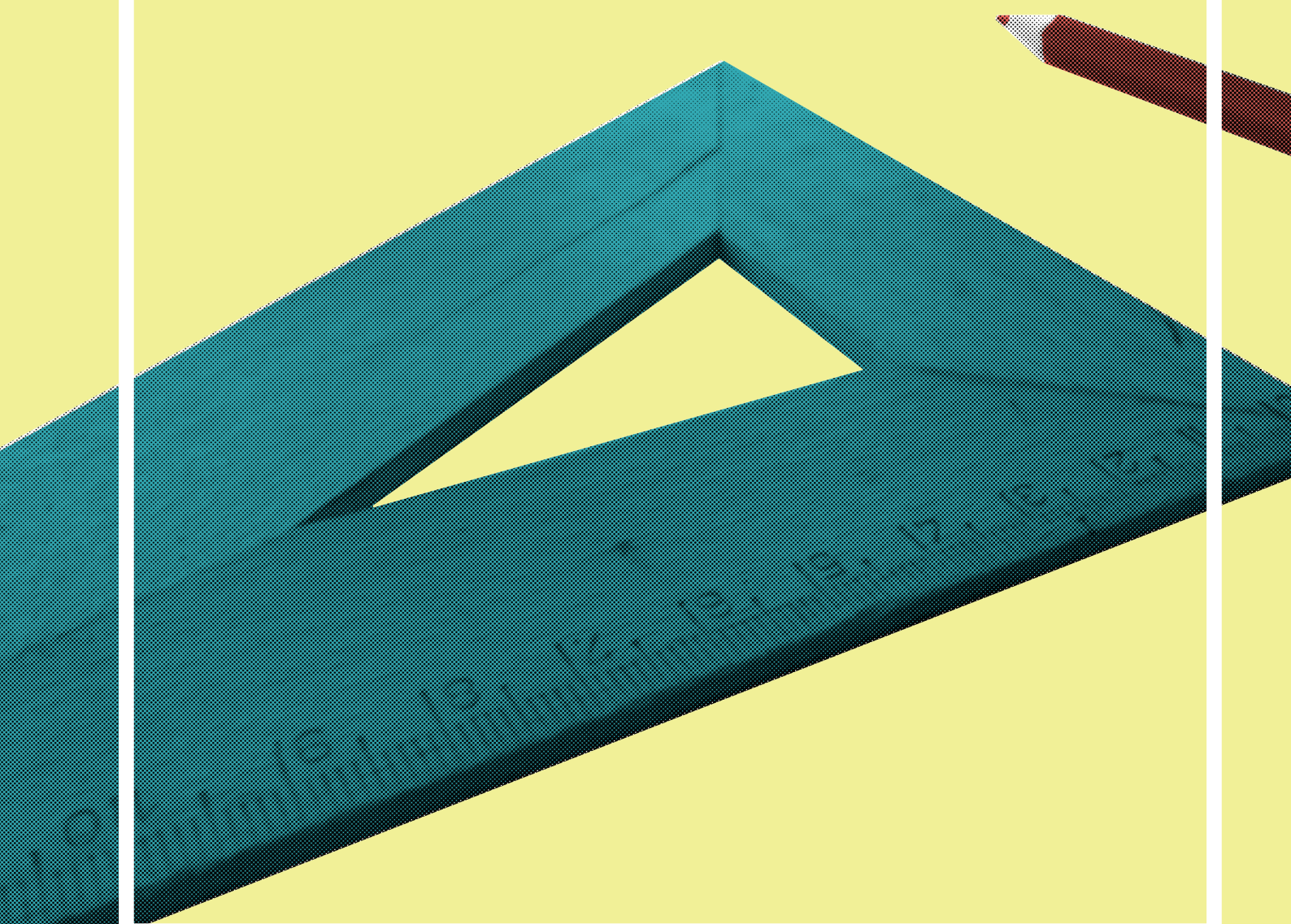
Foreningen deltog i 2017 i Undervisningsministeriets arbejdsgruppe vedr. udarbejdelse af rapporten

"Ligestilling i dagtilbud og uddannelse". Inspireret af arbejdet og med viden om, at der i dag er en række forskelle på, hvordan kønnene klarer sig, og på de valg, som de træffer, fra de er helt små, til de vælger uddannelse og karrierevej, vedtog hovedstyrelsen i november 2017 en politik og en pjece om kønsopmærksomhed i skolen. Hensigten

med politikken og pjecen er todelt. Dels at understrege vigtigheden af, at hver enkelt elev – uanset køn – trives, udvikler sig og udnytter sit potentiale, således at alle elever kan træffe frie og kvalificerede valg. Dels at skabe større kønsopmærksomhed og større bevidsthed hos lærerne om, hvordan kønsstereotype holdninger, handlemåder og sprog er med til at fastholde og reproducere kønsnormer. Politikken og pjecen blev udsendt som TR-udsendelse den 4. maj 2018 i forbindelse med udgivelse af bogen "Kønsbevidst pædagogik" af Tekla Canger, som er ottende bog i serien "Pædagogisk rækkevidde". Hovedstyrelsen har endvidere afholdt en temadebat om kønsopmærksomhed. Derudover blev foreningens pjece uddelt på Uddannelsesdebatten 2018, hvor temaet var "EN KØN DEBAT – viden og holdninger om køn og uddannelse." Her deltog foreningsformand og en række politisk valgte i paneldebatter.

7

Arbejdsmiljø



Arbejdsmiljøstrategien

DLF's arbejdsmiljøstrategi er vedtaget af hovedstyrelsen i november 2016 som en fælles ramme for indsatser fra kredse og tillidsvalgte, der skal resultere i et forbedret arbejdsmiljø for medlemmerne. Der er afsat tre år fra 2017 til 2020 til implementering af arbejdsmiljøstrategien. Her er et nedslag i aktiviteter:

Der er i 2017 udgivet inspirationskatalog, hvor kredsene deler erfaringer om deres arbejdsmiljøindsatser, og der er afholdt en arbejdsmiljøkonference for kredsenes arbejdsmiljøansvarlige, hvor hovedemnerne var drøftelse af rapporten "Lærerarbejdsliv 2017", professionel kapital og styrkelse af samarbejdet mellem AMR, TR og leder.

I 2018 er der udsendt et større notat til kredsene indeholdende en beskrivelse af resultaterne fra medlemsundersøgelser og fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø samt forslag til, hvordan arbejdsmiljøemnerne kan drøftes på kreds niveau.

På baggrund af rapporten "Lærerarbejdsliv 2017" fra Oxford Research er der som tidligere nævnt udviklet et dialogspil med arbejdsmiljøperspektiver på lærerlivet. Der er på tovholdermøderne i efteråret 2018 udleveret tre spil pr. skole. Spillet er også tilgængeligt i en web-version på DLF's hjemmeside: <http://webapp.dlf.org/dialogspil/>

Som et led i arbejdsmiljø- og organisationsudvalgets status for strategien på et møde den 4. september 2018 er det besluttet som årlig praksis fremover at tilbyde nye arbejdsmiljørepræsentanter to-dages introduktionskursus frem for en dag som tidligere.

Vold, trusler og digitale krænkelser

Der er fortsat fokus på det høje antal lærere, som udsættes for vold og trusler. Ifølge målinger fra Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø i 2016 og 2018 er det omkring 20 pct. af lærerne, som udsættes for dette. Foreningen udgav i 2017 pjecen "Vold, trusler og magtanvendelse", som kredsene kan anvende til forebyggelsesarbejdet, og pjecen er desværre fortsat aktuell. Af kredsenes spørgeskemabesvarelser fra maj 2018 fremgår det, at 67 ud af 69 kredse har anvendt DLF's pjece, og at 58 kredse har afholdt møde om vold i perioden september 2017 til maj 2018.

I sidste halvår af 2019 vil der blive fulgt op på

problemstillingen om trusler og digital chikane i form af en pjece om krænkende handlinger; primært på de sociale medier. Samtidig arbejder foreningen på at få en tættere dialog med de politiske partier på Christiansborg om problemstillingen.

Der er også stor fokus på lærernes retssikkerhed fra foreningens side, idet der er en stigning i antallet af sager, hvor lærere får en tjenstlig sanktion (f.eks. advarsel, afskedigelse eller bortvisning) og bliver politianmeldt af forældre, fordi de - som de har pligt til - har grebet ind i konflikter mellem elever, har måtte forsvare sig selv ved brug af magt (nødværge), eller har måtte føre en forstyrrende elev ud af klassen. Efter input fra foreningen har Dansk Folkeparti sat stigningen i antallet af voldssager mod lærere samt magtanvendelse på den politiske dagsorden på Christiansborg.

Arbejdsmiljø- og organisationsudvalget har tidligere overvejet en arbejdsmiljøkampagne i forbindelse med arbejdsmiljøstrategiens vedtagelse, og derfor har sekretariatet brugt væsentlige ressourcer på at bakke op om FH's kampagne "AMR-året 2019". Kampagnen skal øge bevidstheden om arbejdsmiljørepræsentanternes betydning og bidrage til at styrke AMR og forbedre arbejdsmiljøet på arbejdspladserne. Fra foreningen deltog på arbejdsmiljørepræsentantårets opstartskonference den 1. januar 2019 i alt 84 personer, primært arbejdsmiljøansvarlige fra 46 kredse. Foreningen har opfordret kredsene til i løbet af 2019 at booke temamøder for AMR'erne - gerne sammen med andre FH-organisationer. FH yder gratis konsulentbistand til 100 AMR-møder i 2019.

Som en del af fagbevægelsens største arbejdsmiljøindsats nogensinde har FH uddannet en gruppe arbejdsmiljøfrontløbere - en mini-meningsdanneruddannelse i arbejdsmiljø. Gennem uddannelsen bliver AMR klædt på til at engagere sine kollegaer og sin arbejdsplads i at forbedre arbejdsmiljøet, sætte arbejdsmiljøet på dagsordenen og gå i dialog med andre om at skabe det bedst mulige arbejdsmiljø for kollegaerne. Foreningen har haft tre AMR'er som deltagere på uddannelsen.

Ytringsfrihed

Folkeskolen og samfundet som helhed hviler på demokrati og udvikler sig på basis af fri meningsudveksling. Derfor står ytringsfrihed højt på foreningens dagsorden. Desværre har foreningen de seneste år oplevet, at flere lærere, som har udtalt sig lovligt om forholdene

på deres arbejdsplads, er blevet mødt med negative ledelsesreaktioner. Dette var årsagen til, at foreningen valgte at føre en sag om ytringsfrihed helt til Østre Landsret. Sagen handlede om folkeskolelæreren Erik Schmidt, der i 2014, mens han var ansat på en skole i Odense Kommune, fik en tjenstlig advarsel af Odense Kommune. Advarslen blev givet for på et fællesmøde at kritisere de forandringer, som skolen var i gang med uden at inddrage medarbejderne, og for at have negative holdninger og synspunkter samt "piske en negativ stemning op i personalegruppen". Danmarks Lærerforening vandt sagen i Østre Landsret. Der er tale om en vigtig, principiel dom - ikke kun for lærerne, men for alle offentligt ansattes ytringsfrihed.

Foreningen har også valgt at indbringe en sag om ytringsfrihed for Folketingets Ombudsmand. Ombudsmanden har skrevet til foreningen, at han vil komme med en udtalelse i sagen.

Det er fortsat vigtigt, at alle foreningens medlemmer kender reglerne om offentligt ansattes ytringsfrihed, og derfor er dette emne en del af foreningens TR-uddannelse. Foreningens formand og formanden for Skolelederforeningen, Claus Hjortdal, sendte i februar 2019 et fælles brev til lærere og ledere i folkeskolen, hvor de sammen betonedede vigtigheden af ytringsfrihed.

I januar 2019 sendte Justitsministeriet samtidig en ny vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed i høring. Foreningen valgte ligesom en række andre faglige organisationer at sende et høringssvar vedrørende vejledningen til Justitsministeriet. Høringssvaret har medført en invitation til to møder i Justitsministeriet, hvor udkastet til vejledningen er blevet drøftet og tilrettet. Den nye vejledning om offentligt ansattes ytringsfrihed er endnu ikke vedtaget.

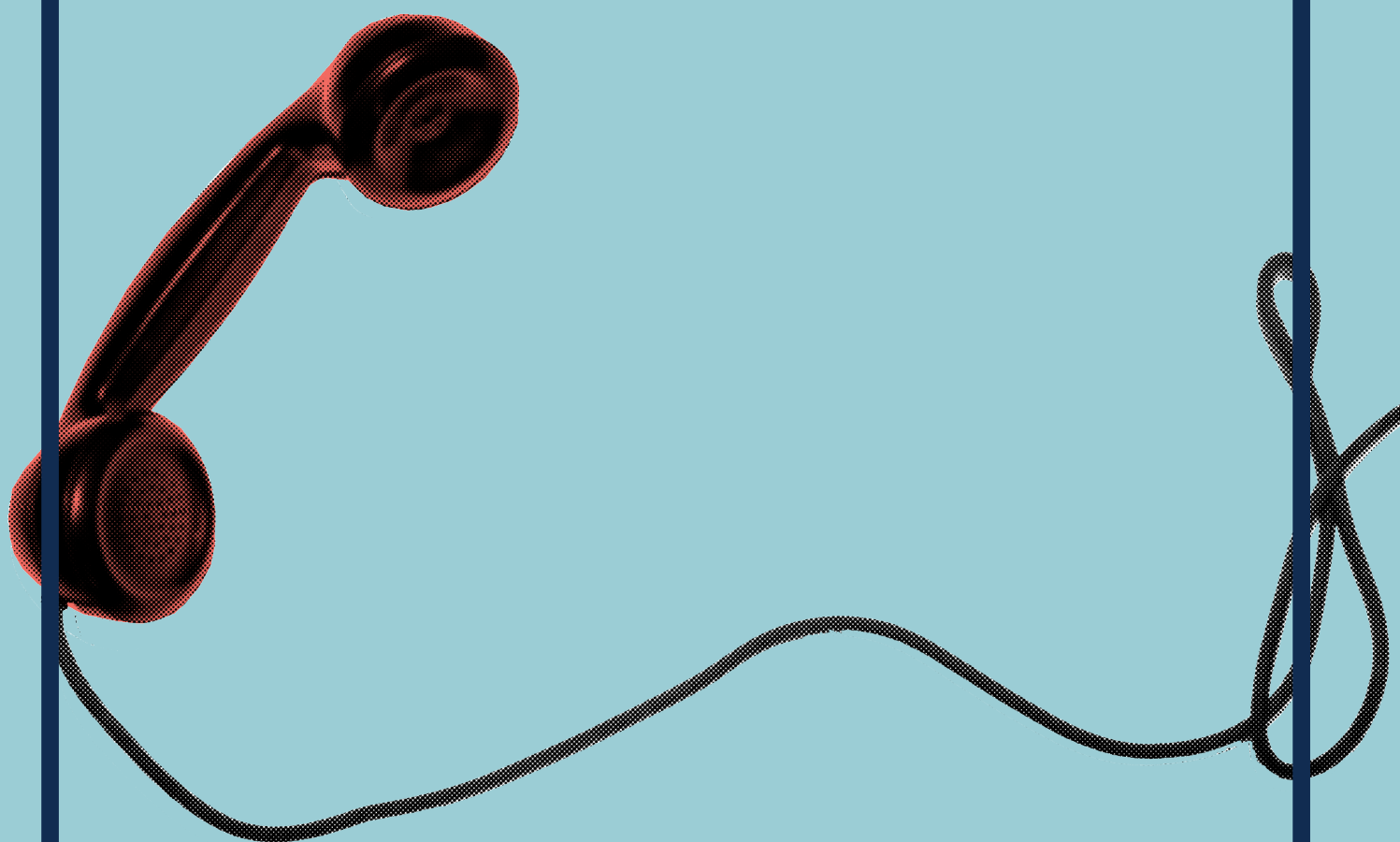
Indeklima

Foreningen arbejder kontinuerligt med fokus på indeklimaet i folkeskolen for at være med til at skabe gode og sunde arbejdspladser for medlemmerne og et godt undervisningsmiljø for eleverne. På baggrund bl.a. af kongrestilsagn fra 2017 og foreningens fokus på elevrettigheder er der i januar 2019 blevet udgivet en pjece, "Indeklima i folkeskolen – et overblik over de mest typiske udfordringer og handlemuligheder". Pjecen gør viden let tilgængelig og brugbar. Materialet inddrager erfaringer fra et større indeklimaprojekt om skolerenovering, som foreningen har været partner i. Projektet blev afsluttet i foråret

2018. Pjecen omhandler følgende områder: luftkvalitet, rengøring, temperaturer, støj, lys, strålingspåvirkninger, APV, tilsynsbesøg, inddragelse af forældre og elever samt forslag til kredsenes indsats. Siden har foreningens indsats primært været ift. enkeltsager samt i et stort EU-støttet projekt i regi af GATE21. Foreningen har deltaget i følgegruppen "Frivillig indeklimateknologisk ordning" om en eventuel indeklimateknologisk ordning for skoler i regi af Realdania og er ligeledes med i en følgegruppe om "Brugeradfærd".

8

Internationale forhold



Foreningens indsats i internationale organisationer

NLS – Nordiska L r rorganisationers Samråd

Der var dansk formandskab af NLS i 2018, og det blev varetaget af foreningen i samarbejde med de øvrige danske NLS-medlemsorganisationer. Foreningen havde som noget nyt foreslået et samlet tema om uddannelsespolitiske reformer og lærerprofessionen, og det resulterede i en NLS-konference om temaet i efterr ret 2018. Her blev det klart, at l rerorganisationerne i de nordiske lande står overfor mange af de samme typer udfordringer, der med fordel kan samarbejdes om at søge løsninger på. Foreningen arbejdede før, under og efter formandskabet for, at NLS bliver styrket politisk og organisationspolitisk, herunder ift. European Trade Union Committee for Education (ETUCE) og Education International (EI). Dette er bl.a. blevet fremmet ved, at foreningens næstformand via sin plads i ETUCE Bureau har kunnet orientere NLS' styrelse om arbejdet på europæisk plan.

European Trade Union Committee for Education (ETUCE)

Foreningen har i perioden øget sin indflydelse i ETUCE markant, ikke mindst fordi foreningens næstformand er blevet valgt som næstformand i ETUCE og har fået plads i ETUCE Bureau. Foreningen har spillet en aktiv rolle ift. ETUCE's fremtidige rolle og vilkår i Education International (EI) og som aktiv medspiller ift. EU-politikken. Derudover har foreningen deltaget aktivt i en række af ETUCE's projekter, herunder om inklusion af migranter i uddannelse i Europa. Foreningen har også bidraget til ETUCE's arbejde med Det europæiske semester, og har sørget for at holde Danske Underviserorganisationers Samr ds forretningsudvalg (DUS) samt Nordiska L r rorganisationers Samr ds styrelse (NLS) orienteret om sager i ETUCE Bureau.

I forbindelse med overenskomstforhandlingerne i 2018 modtog foreningen mange solidaritetserkl ringer fra særligt europæiske søsterorganisationer, men også fra den øvrige verden. ETUCE, ETUC (European Trade Union Confederation) og EPSU (European Public Service Union) sendte solidaritetserkl ringer til foreningen.

Education Internationals 8. Verdenskongres den 21.-26. juli 2019, Bangkok

Den globale sammenslutning af lærerorganisationer, Education International (EI), afholder verdenskongres hvert fjerde år.

Her vedtages EI's fireårige program, budget og politiske resolutioner. Og her vælges EI's Executive Board for den kommende periode. Foreningen deltog aktivt i kongressen.

Verdenskongressen består dels af de formelle drøftelser i plenum dels en række forskellige "break out sessions" samt forskellige måder, der holdes undervejs. Foreningens delegerede havde således i løbet af kongresperioden bilaterale møder med en række lærerorganisationer fra USA, Norden og det  vrige Europa. Der blev endvidere holdt møder med de organisationer, som foreningen har indgået partnerskaber med i Afrika og Latinamerika. Et gennemgående tema på kongressen blev organisationernes forpligtigelse til at tage ansvar og lederskab og fremme kvalitet i uddannelse, fagforeningsrettigheder og demokrati og generelle samfundsmæssige udfordringer. Det lykkedes i høj grad foreningen at sætte sit præg på kongressens forløb.

På kongressen blev det bl.a. besluttet, at EI skal fortsætte sit arbejde med at bremse privatiseringen af uddannelsessektoren. Foreningen havde i den forbindelse udarbejdet notatet "Kommercialisering og privatisering i og af uddannelse - i et dansk, nordisk og europæisk perspektiv", hvor privatiseringens konsekvenser i form af kvalitetss nkning pga. standardisering, afprofessionalisering af lærerarbejdet og øget ydre styring bliver dokumenteret. Forholdene for flygtninge- og migrantb rn fyldte ligeledes meget på kongressen. De udfordringer, som vi har i Danmark med særlov på området, kan i vid udstrækning paralleliseres til problemstillinger andre steder i verden. Med afsæt i kongressens behandling af emnet drøftede foreningens delegerede behovet for en dansk kortlægning af, hvilke undervisningstilbud flygtninge- og migrantb rn i den undervisningspligtige alder f r i Danmark.

Begrebet "professionelle standarder" blev grundigt drøftet på kongressen. En række organisationer plæderede for, at "professionelle standarder" er et nødvendigt værn for at sikre krav om formel læreruddannelse og rimelige rammer om undervisningen. Fra dansk side blev det gjort klart, at universelle pædagogiske uddannelsesstandarder og koncepter ikke hører hjemme i en nordisk skoletradition. Det lykkedes kun til dels at få ændret vedtagelsen, så den imødekom foreningens ønsker.

EU, herunder Det Europæiske Semester

Foreningen har gennem aktiv deltagelse i European Trade Union Committee for Education (ETUCE) samt gennem arbejdet i Danske Lærerorganisationer International (DLI) og DLI's bruxelleskontor aktivt arbejdet for at påvirke EU's uddannelsespolitik. Dette er sket gennem aktiv involvering i udvikling af ETUCE's politikker og forberedelse af disse, gennem dialog med særligt Europa-Kommissionen og det danske undervisningsministerium, afgivelse af høringssvar m.v. I forhold til EU's Det Europæiske Semester har foreningen gennem DLI aktivt arbejdet for at informere Europa-Kommissionen om dansk uddannelsespolitik og situationen i det danske uddannelsessystem og har på denne baggrund bidraget til, at Europa-Kommissionen har medtaget pointer, f.eks. at reformer i uddannelsessystemet har udfordret læreres professionelle autonomi. Foreningen har deltaget aktivt som dansk repræsentant i den europæiske sektorsociale dialog for uddannelse, herunder i udvikling af fælles positionspapirer mellem europæisk arbejdsgiver- og arbejdstagerside på uddannelsesområdet. Foreningen arbejder sammen med de andre DUS-organisationer på at styrke samarbejdet med regeringen om EU.

OECD

Foreningen deltager i OECD's flagskibsprojekt "The Future of Education and Skills 2030's Informal Working Group" som en af tre repræsentanter for Education International (EI) og Trade Union Advisory Committee to the OECD (TUAC). Projektets første fase fandt sted fra 2015 til 2018, og anden fase er således i gang. Første fase omfattede udviklingen af et læringsrammевærk for 2030 og en international curricula-analyse. Anden fase omfatter udviklingen af et fælles grundlag for implementering af intenderede curricula og udforskning af lærerrollens betydning for at sikre alle elevers resultater for deres fremtid. Foreningen søger gennem sin deltagelse at sikre EI's påvirkning af projektet samt at sikre foreningens dialog med danske aktører i projektet om anvendelsen af projektet i Danmark.

Summit on the Teaching Profession

International Summit on the Teaching Profession er blevet en årligt tilbagevendende begivenhed, som arrangeres af Education International og OECD i fællesskab. På Summit mødes lærerorganisationer, undervisningsministre og fagprofessionelle fra 25 lande og drøfter, hvordan lærerprofessionen kan styrkes, i erkendelse af at lærerne er et

helt centralt omdrejningspunkt i den fortsatte udvikling af uddannelsessystemet. Som et led i dette arbejde afholder foreningen efterfølgende - i samarbejde med Undervisningsministeriet og de øvrige DUS-organisationer - en årlig konference.

I 2019 havde konferencen temaet "Professionel trivsels betydning for kvalitet i undervisningen". På den velbesøgte konference var der indlæg fra bl.a. OECD, DPU og VIVE, som præsenterede den nyeste viden om betydningen af underviseres trivsel, anerkendelse og self-efficacy i både et internationalt og nationalt perspektiv. Derudover bidrog praktikere med erfaring og viden fra praksis ift. betydningen af underviserens self-efficacy og professionelle dømmekraft.

Konferencen skaber på baggrund af internationale erfaringer et rum, hvor undervisningspolitikere, forskere, lærerfagforeninger og øvrige interessenter mødes på tværs og udveksler erfaringer og viden om lærerprofessionens og undervisningens fortsatte udvikling med henblik på at forberede eleverne bedst muligt på fremtiden.

TALIS 2018

OECD's internationale lærerundersøgelse udkom i juni 2019, og den danske del af undersøgelsen offentliggøres i efteråret 2019. TALIS-undersøgelsen giver lærere mulighed for at komme til orde ift. væsentlige emner som kompetenceudvikling, feedback og lærerevaluering, jobtilfredshed, valg af undervisningsmetoder, holdninger til undervisning m.m. Foreningen følger arbejdet med undersøgelsen i ministeriets referencegruppe og har bl.a. medvirket i arbejdet ved at give feedback på de anvendte spørgeskemaer.

Solidaritetsprojekter

Danmarks Lærerforening har fortsat partnerskabsprojekter med lærerforeninger i 11 af verdens fattigste lande (Lesotho, Malawi, Burundi, Rwanda, Uganda, Kenya, Tanzania, Zanzibar, Liberia, Jordan og Bolivia), hvor hovedformålet er at styrke organisationerne i deres bestræbelser på at sikre lærerne bedre løn- og arbejdsforhold og at arbejde for, at kvalitetsuddannelse bliver en gratis ret for alle børn. Foreningens indsats har været medvirkende til en succesfuld udvikling af lærerforeninger i flere lande (Lesotho, Malawi, Zanzibar og Burundi) de senere år. I visse lande har lærerforeningerne været udfordret

af nationale regeringers politiske beslutninger (regeringsindblanding i fagforeningsvalg i Tanzania og Uganda samt kommercialisering af uddannelse i især Kenya, Uganda og Liberia), og der vil derfor forsat være behov for støtte via foreningen i de kommende år. Foreningen er udfordret af, at den danske regering reelt har beskåret ulandsbistanden med en tredjedel. Det betyder, at foreningen i dag har sværere ved at få finansieret støtten til lærerorganisationer i den fattigste del af verden. Tidligere har Danida finansieret ca. 80 pct. af foreningens partnerskabsprojekter, mens de resterende ca. 20 pct. har været finansieret af de 0,7 pct. af foreningens årlige budget, der hidtil er gået til solidaritetsprojekter. Såfremt det ikke er muligt at identificere andre former for ekstern finansiering, kan det på sigt få den konsekvens, at foreningen enten må sænke sit ambitionsniveau i dette arbejde eller finansiere en større del af arbejdet med egne midler.

Kommercialisering af uddannelse

Foreningen er fortsat aktiv i den store kampagne "Global Response against commercialisation and privatisation in and of education", som vores internationale lærerorganisation, Education International (EI), har iværksat. Foreningen har ydet økonomisk støtte til projektet, og foreningens næstformand har ydet en aktiv rolle i arbejdet. Kampagnen har til formål at bremse den stigende tendens til, at multinationale kommercielle aktører overtager funktioner i de nationale offentlige uddannelsessystemer samt de mere indirekte privatiserings- og standardiseringstendenser. Specielt i lande med meget svage nationale institutioner har man svært ved at sige fra over for disse nye profitsegende aktører, som i stor stil opretter såkaldte "low-fee-schools" som erstatning for de gratis offentlige skoler. De konkrete udfordringer, der også præger den danske uddannelsespolitik, er påvirket af de samme internationale tendenser. Også derfor har foreningen lagt - og vil fortsat lægge - kræfter i kampagnen og samarbejdet inden for rammen af EI. Foreningen har støttet flere af aktiviteterne i Global Response, herunder lanceringen af EI's forskning i en række lande i Afrika og Sydamerika.



9

Fagbladet Folkeskolen



Faglige netværk

Fagenes undersider på folkeskolen.dk – de faglige netværk – er fortsat i rivende udvikling. Det er især sket via den særlige indsats, som Folkeskolen i 2016 fik 3,2 mio. kr. til af Lærerstandens Brandforsikring. Indsatsen udløb dog i august 2019, og siden er projektlederen finansieret delvist over Folkeskolens lønbudget, og fra slutningen af august har DLF overtaget halvdelen af lønudgifterne, idet DLF gerne vil støtte de faglige netværk og dermed medlemmernes professionelle vidensudveksling.

Indsatsen har bl.a. ført til en ansigtsløftning af looket på de faglige netværk, både online og med et nyt grafisk udtryk på markedsføringen, og til at der i dag er langt flere bloggere (omkring 200), som skriver om deres fag på folkeskolen.dk. Hvert faglige netværk har desuden fået sit helt eget nyhedsbrev, så man dagligt eller hver anden uge kan læse med på alt det nyeste fra ens fag.

Indsatsen har bl.a. medført, at antallet af blogindlæg er steget, så der i 2018 i gennemsnit var fire daglige blogindlæg alle årets 365 dage – skrevet af lærere, studerende, undervisere på professionshøjskoler og andre fra skoleverdenen. Det er en stigning på 34 pct. fra 2017.

Samtidig viste en læserundersøgelse fra juni 2018, at næsten hver anden lærer bruger folkeskolen.dk til at finde faglig inspiration. Til sammenligning var det kun otte pct. af lærerne, som fandt faglig inspiration på folkeskolen.dk i 2016.

Nye faglige netværk til de mindre medlemsgrupper

De mindre medlemsgrupper har længe ønsket sig større synlighed. Med Folkeskolens nichemedier er det nu blevet en mulighed. I efteråret 2018 fik Folkeskolen derfor midler fra Danmarks Lærerforenings udviklingspulje til et to-årigt forsøg med at oprette nye faglige netværk til de mindre medlemsgrupper i foreningen. Det betyder, at der i løbet af 2019 bliver oprettet ni nye faglige netværk på folkeskolen.dk: Lærerseniør, UUvejledere, Børnehaveklassen, Lærerstuderende, Dansk som andetsprog, PLC, Sosu-undervisere, Prakticlærere og PPR. Der er tilknyttet journalister til alle netværkene, som sammen med bloggere sørger for at følge med indenfor området og skrive nyheder og debatstof.

Hvert netværk får sin egen underside på folkeskolen.dk, et online community, hvor der bliver udgivet artikler, og hvor alle kan deltage i debatten i kommentarsporet ved at skrive indlæg eller ved at få en blog. Hvert netværk får desuden sit eget nyhedsbrev – præcis ligesom fagenes netværk har i dag.

Forretningsudvikling

Den økonomiske udvikling på Folkeskolen afspejler den generelle afmatning i mediebranchen. Der findes ikke et quick fix, som kan rette op på det. De fleste medier forsøger sig med mange forskellige mindre indtægtskilder. På Folkeskolen er det især stillingsannoncerne, som forsvinder. Nye indtægtskilder vil muligvis kunne findes i annonce-muligheder på de faglige netværk, hvor annoncører kan ramme en meget specifik målgruppe.

Men lærerne anvender stadig i stort tal både magasinet Folkeskolen og folkeskolen.dk. Magasinet har i skrivende stund 154.000 læsere pr. blad. Og folkeskolen.dk har ca. 320.000 brugere og mere end 800.000 sidevisninger pr. måned. Det betyder, at Folkeskolen stadig er central for lærernes professionsdebat, og for at lærernes dagsorden kan få plads i det generelle mediebillede. DLF's hovedstyrelse har derfor bevilget to mio. kr. om året i foreløbig to år til at finansiere et forsøg, hvor Folkeskolen kan udvikle forretningen til fortsat at kunne opretholde samme aktivitetsniveau.

10

Økonomi





Økonomi

Forslag til kontingent for 2020 og kontingentramme for 2021

I henhold til foreningens vedtægter § 8, stk. 2 fastsætter den ordinære kongres det årlige kontingent for det næstfølgende regnskabsår samt kontingentramme for det derefter følgende regnskabsår efter hovedstyrelsens indstilling.

Hovedstyrelsen indstiller, at kontingentet ikke reguleres med den normale prisfremskrivning i 2020.

Det tilstræbes at kontingentet ikke reguleres i 2021, men af hensyn til usikkerhed omkring økonomien foreslås fastsat en kontingentramme på 2,59 %. Det svarer til en vægtning af KL's forventede pris- og lønudvikling i forhold til foreningens udgiftsfordeling mellem løn og øvrige udgiftsposter. I budgettet er kontingentrammen ikke indregnet, der er derfor anvendt uændret kontingentsatser i alle overslagsårene.

Pensionisternes kontingent udgør 1/3 af satserne for de aktive medlemmer.

Kontingentsatser fremgår af tabel 1 på næste side.

Den forventede medlemsudvikling er vist grafisk på næste side.

Overførsel til Særlig Fond

Efter indstilling fra hovedstyrelsen fastsætter den ordinære kongres endvidere, i henhold til foreningens vedtægter § 8, stk. 4, hvor stor en andel af det årlige kontingent fra almindelige medlemmer i fraktion 1, 2 og 3, der skal henlægges til Særlig Fond.

Der foreslås ikke henlagt til Særlig Fond.

Forslag til bidrag til Understøttelseskassen

Efter indstilling fra hovedstyrelsen fastsætter den ordinære kongres bidraget fra hovedkassen til Understøttelseskassen.

Bidraget foreslås fastsat uændret til 1/105 af kontingentet for almindelige medlemmer ekskl.

medlemmer af IMAK og Lærerstuderendes Landskreds (jævnfør § 8, stk. 3 i foreningens vedtægter).

Revisionspåtegning

Årsregnskaberne for 2017 og 2018 er begge revideret og påført påtegning uden bemærkninger af Revisionsfirmaet Edelbo & Lund-Larsen, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab, og de folkevalgte revisorer Merete Svalgaard Knuhtsen og Thomas Steen Rasmussen.

Uddybende regnskabsmateriale

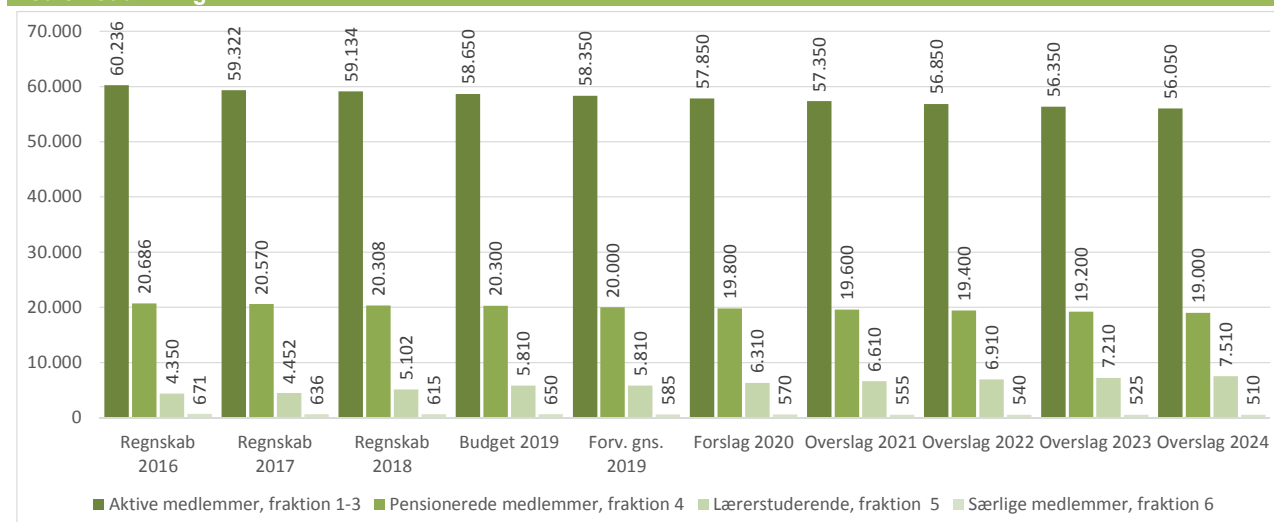
Årsrapporterne for 2017 og 2018 med påtegninger er tilgængelig på foreningens hjemmeside.



Tabel 1. Kontingentsatser 2019-2024, medlemsudvikling 2016-2018 og forventet medlemsudvikling 2019-2024

Centrale kontingentsatser						
	Kontingent 2019	Forslag 2020	Overslag 2021	Overslag 2022	Overslag 2023	Overslag 2024
Aktive medlemmer, fraktion 1-3						
Kreds 9-159	2.556	2.556	2.556	2.556	2.556	2.556
Kreds 182 (Skolelederne)	1.884	1.884	1.884	1.884	1.884	1.884
Kreds 161 (IMAK)	564	564	564	564	564	564
Kreds 163 (Sydslesvig)	2.148	2.148	2.148	2.148	2.148	2.148
Kreds 181 (Landskreds)	3.564	3.564	3.564	3.564	3.564	3.564
Pensionerede medlemmer, fraktion 4						
Kreds 9-159, 182	852	852	852	852	852	852
Kreds 161 (IMAK)	192	192	192	192	192	192
Kreds 163 (Sydslesvig)	852	852	852	852	852	852
Kreds 181 (Landskreds)	852	852	852	852	852	852
Lærerstuderende, fraktion 5						
	468	468	468	468	468	468
Særlige medlemmer, fraktion 6						
Kreds 9-159 + 163 + 181	1.128	1.128	1.128	1.128	1.128	1.128
Kreds 161 (IMAK)	804	804	804	804	804	804

Medlemsudvikling





Hovedkassen
Regnskab 2017 og 2018, budget 2019, foreløbigt budget for 2020
og budgetoverslag for 2021-2024

Regnskab			Budget	Forslag	Overslag	Overslag	Overslag	Overslag
2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Indtægter								
86.903	115.934	156.604	155.768	153.009	151.192	149.376	147.561	146.253
73.211	42.259	0	0	0	0	0	0	0
3.472	5.608	6.054	6.061	5.921	6.286	6.461	6.640	6.823
10.594	9.992	10.444	10.148	10.642	10.695	10.748	10.801	10.855
12.552	12.650	13.064	13.154	13.238	13.307	13.372	13.433	13.488
691	1.413	1.628	1.319	1.627	1.645	1.663	1.681	1.700
187.424	187.857	187.795	186.450	184.438	183.125	181.620	180.116	179.119
Udgifter								
1.473	2.663	1.723	2.786	2.527	2.954	1.716	3.115	1.810
17.455	15.814	15.865	18.365	18.820	17.857	18.459	20.311	19.872
1.813	3.851	2.590	2.330	2.200	2.255	2.824	2.390	2.450
12.272	13.289	14.295	14.218	14.690	14.080	15.430	14.790	15.810
2.446	2.682	2.429	3.402	3.192	3.182	3.244	3.476	3.677
3.186	2.401	3.056	2.506	2.506	2.560	2.620	2.680	2.740
12.026	14.143	14.253	18.393	18.813	18.818	19.103	19.128	19.607
2.583	2.459	2.427	2.777	2.933	2.898	3.195	3.352	3.563
9.987	9.877	9.741	9.919	10.407	10.575	10.745	10.917	11.130
6.325	6.399	6.400	6.566	6.664	6.831	7.001	7.176	7.356
2.231	2.260	2.002	2.314	2.314	2.372	2.432	2.500	2.570
2.690	1.715	1.716	1.788	1.472	1.514	1.556	1.602	1.653
75.785	75.360	77.227	77.094	79.464	79.838	84.205	85.451	88.112
4.907	5.088	5.537	5.674	6.106	6.163	6.376	6.490	6.906
14.563	11.251	11.691	12.439	13.130	13.802	14.150	14.522	14.915
7.962	8.255	9.866	8.467	11.531	11.166	10.666	10.666	10.666
816	702	440	732	617	633	649	670	690
2.577	2.482	2.456	2.460	2.437	2.437	2.437	2.437	2.437
97	66	56	69	70	70	70	70	70
181.193	180.756	183.769	192.299	199.893	200.003	206.878	211.744	216.034
Resultat før renter, ekstraordinære poster, skat, bevillinger og henlæggelser								
6.230	7.101	4.026	-5.849	-15.455	-16.879	-25.258	-31.627	-36.915
5.951	5.930	9.488	8.184	8.868	8.420	8.390	8.240	8.194
-1.081	90	2.433	0	0	0	0	0	0
11.100	13.121	15.947	2.335	-6.587	-8.459	-16.867	-23.387	-28.721
1.614	0	0	0	0	0	0	0	0
3.091	0	-4	0	0	0	0	0	0
9.622	13.121	15.951	2.335	-6.587	-8.459	-16.867	-23.387	-28.721
-3.808	-5.886	-2.498	-4.268	-4.926	-5.178	-5.109	-4.770	-5.218
13.430	19.007	18.449	6.603	-1.661	-3.280	-11.758	-18.616	-23.503
650	524	84	1.308	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
0	16.000	0	4.340	340	4.340	0	0	0
0	-991	-276	0	0	0	0	0	0
2.000	0	15.000	0	0	0	0	0	0
10.780	3.473	3.641	955	-3.301	-8.920	-13.058	-19.916	-24.803

På grund af afrundinger kan der forekomme uoverensstemmelser mellem enkeltposter og sumtal



Hovedkassen

Status pr. 31. december (beløb i 1.000 kr.)

	2016	2017	2018
Aktiver			
Grunde og bygninger	96.077	111.355	127.516
Tekniske anlæg og maskiner	205	245	207
Driftsmateriel og inventar	204	153	0
Kunst	1.440	1.896	1.896
Anlægsaktiver under udførelse	153	0	0
Kapitalinteresser	23.249	34.975	31.776
Anlægsaktiver	121.328	148.624	161.394
Tilgodehavender	212.814	212.783	260.670
Værdipapirer	6.031	5.858	8.081
Likvide beholdninger	16.287	13.575	16.924
Omsætningsaktiver	235.132	232.217	285.675
Særlig Fond	1.984.376	2.028.020	2.012.890
Understøttelseskassen	896	940	1.185
Medlemslån	80.850	86.361	92.858
Konsolideret egenkapital	2.066.123	2.115.321	2.106.933
Aktiver	2.422.582	2.496.162	2.554.003
Passiver			
Op-/nedskrivning, ejendomme	54.238	68.118	81.842
Op-/nedskrivning, kunst		471	471
Op-/nedskrivning, kapitalinteresser	805	12.531	9.332
Overført resultat, primo	134.214	144.994	148.468
Årets resultat, ifølge resultatopgørelse	10.780	3.473	3.641
Overført resultat	144.994	148.468	152.109
Egenkapital	200.037	229.588	243.754
Hensættelser	19.571	18.683	22.715
Udviklingspulje	30.674	26.807	34.462
Kortfristet gæld	106.178	105.764	146.139
Særlig Fond	1.984.376	2.028.020	2.012.890
Understøttelseskassen	896	940	1.185
Medlemslån	80.850	86.361	92.858
Konsolideret egenkapital	2.066.123	2.115.321	2.106.933
Passiver	2.422.582	2.496.162	2.554.003

På grund af afrundinger kan der forekomme uoverensstemmelser mellem enkeltposter og sumtal



Særlig Fond			
Regnskab (beløb i 1.000 kr.)			
Driftsregnskab	2016	2017	2018
Indtægter			
Investeringsejendomme	27.017	26.904	29.363
Konfliktkontingent inkl. Skolelederne	100.852	59.065	117
Indtægter	127.869	85.969	29.480
Udgifter			
Konflikt			
Udgifter afledt af konflikt	2.074	1.337	4.192
Bidrag til Understøttelseskassen samt konfliktstøtte	646	23	-0
Bidrag til Hovedkassen og Skolelederne	78.405	44.703	0
Bidrag til kredsene	138.774	79.121	0
Konflikt	219.899	125.184	4.192
Administrationsaftale hovedkassen	11.700	11.700	11.700
Andre udgifter	389	77	632
Revision	404	360	368
Udgifter	232.392	137.321	16.892
Resultat før renter og skat	-104.523	-51.351	12.587
Renter og udbytter	68.258	33.722	42.729
Kursgevinster/-tab	-21.416	30.553	-66.459
Resultat før skat	-57.682	12.924	-11.143
Skat	12.361	11.611	791
Resultat før bevillinger	-70.042	1.313	-11.933
Bevillinger	862	809	40.000
Årets resultat	-70.905	504	-51.933
Status	2016	2017	2018
Aktiver			
Grunde og bygninger	678.531	683.598	771.193
Tekniske anlæg og maskiner	9.892	8.902	10.094
Kunst	65	65	65
Anlægsaktiver under udførelse	6.881	879	867
Kapitalinteresser	470.787	516.524	518.518
Anlægsaktiver	1.166.156	1.209.969	1.300.737
Tilgodehavender	217.375	154.643	88.983
Værdipapirer	1.039.672	1.095.969	1.108.621
Likvide beholdninger	13.894	10.814	11.103
Omsætningsaktiver	1.270.941	1.261.426	1.208.707
Aktiver	2.437.098	2.471.396	2.509.444
Passiver			
Op-/nedskrivning, ejendomme	91.706	89.600	142.410
Op-/nedskrivning, værdipapirer	-9.477	-9.969	-9.887
Op-/nedskrivning, kapitalinteresser	261.983	307.720	291.632
Overført resultat, primo	1.711.070	1.640.165	1.640.668
Årets resultat, ifølge resultatopgørelse	-70.905	504	-51.933
Overført resultat	1.640.165	1.640.668	1.588.735
Egenkapital	1.984.376	2.028.020	2.012.890
Udskudt skat	29.490	27.240	41.854
Hensættelser	29.490	27.240	41.854
Langfristet gæld	282.013	275.897	259.117
Kortfristet gæld	141.218	140.239	195.583
Gæld	423.232	416.135	454.700
Passiver	2.437.098	2.471.396	2.509.444

På grund af afrundinger kan der forekomme uoverensstemmelser mellem enkeltposter og sumtal

**AKUT-fond**

Regnskab (beløb i 1.000 kr.)

Driftsregnskab	2016	2017	2018
Indtægter			
Indtægt indeværende år	33.877	36.311	36.531
Overført fra tidligere år	9.019	9.941	9.960
Renter netto	39	54	39
Indtægter	42.935	46.306	46.529
Udgifter			
9.1.1. Kurser			
Kreditsudgifter	11.392	12.558	13.222
Centrale udgifter	7.233	9.769	10.160
9.1.1. Kurser	18.625	22.327	23.381
9.1.2. Hverv			
Kreditsudgifter	7.876	7.617	7.366
9.1.2. Hverv	7.876	7.617	7.366
9.1.3. Møder			
Kreditsudgifter	6.493	6.402	7.068
9.1.3. Møder	6.493	6.402	7.068
Udgifter	32.994	36.346	37.815
Uforbrugte kredsmidler	9.941	9.960	8.714
Årets resultat	0	0	0
Status	2016	2017	2018
Aktiver			
Tilgodehavender	15.270	15.207	11.765
Aktiver	15.270	15.207	11.765
Passiver			
Kortfristet gæld	15.270	15.207	11.765
Passiver	15.270	15.207	11.765

På grund af afrundinger kan der forekomme uoverensstemmelser mellem enkeltposter og sumtal



Understøttelseskassen

Regnskab (beløb i 1.000 kr.)

Driftsregnskab	2016	2017	2018
Indtægter			
Medlemsbidrag fra hovedkassen	807	1.085	1.474
Støtte fra Særlig Fond	646	23	0
Tilskud fra Særlig Fond, donationer mv.	0	2	0
Indtægter	1.453	1.110	1.474
Udgifter			
Støtte til lærere	385	455	499
Støtte til pensionerede lærere	0	10	21
Støtte til lærerbørn	243	523	632
Konfliktstøtte	646	23	0
Pensionistrabat feriehus	33	28	46
Administrationsaftale hovedkassen	8	9	9
Andre udgifter	30	27	26
Udgifter	1.346	1.075	1.233
Overskud før renter	107	34	241
Nettorenter	5	6	6
Resultat før skat	113	40	247
Skat	-1	-3	1
Årets resultat	113	43	246
Status	2016	2017	2018
Aktiver			
Tilgodehavender	1.082	1.102	1.349
Aktiver	1.082	1.102	1.349
Overført resultat, primo	783	896	940
Årets resultat	113	43	246
Egenkapital	896	940	1.185
Gæld	186	162	164
Passiver	1.082	1.102	1.349

På grund af afrundinger kan der forekomme uoverensstemmelser mellem enkeltposter og sumtal



DANMARKS LÆRERFORENING

**Vandkunsten 12
1467 København K
Telefon: 33 69 63 00**